

30976

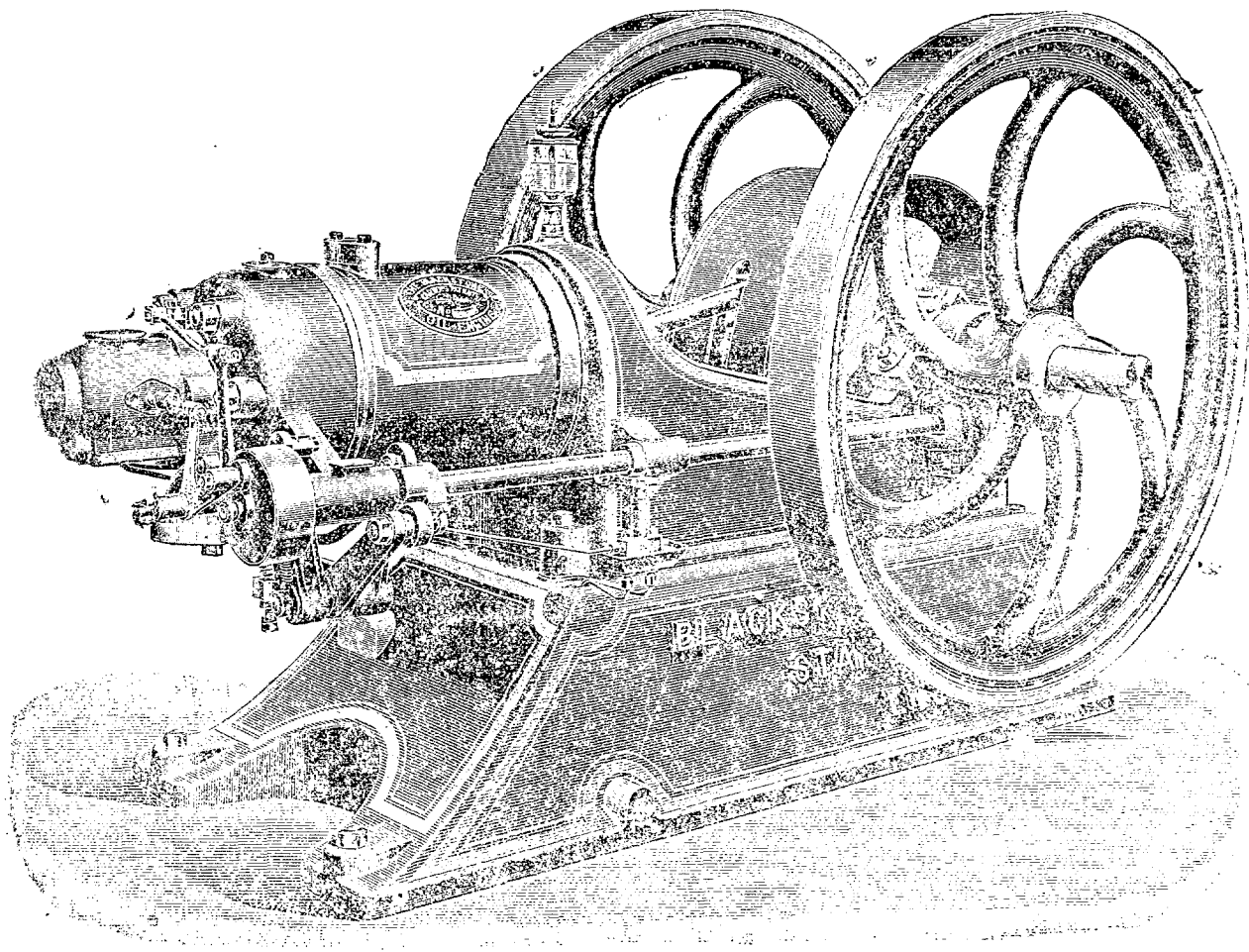
ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 6.
సంపుటము. ౬

చెన్న పట్టణము 1920 వ సం॥రం ఫిబ్రవరి నెల 4 వ తేది బుధవారము
సిద్ధార్థి నా మ సం వ త్స ర మా ఖ మా న శు క్ల పా ర్ణ మి గ్న.

NO. 253

సంచిక ౨౫౩

బ్లాకు స్టోను ఆయిల్ ఇంజనులు.

కీరసనాయిలు, క్రూడు ఆయిలు మున్నగు చమురుల నుపయోగించి పనిచేయునట్లు తయారు చేయబడినవి.

ఈ రాజధానిలో అనేకమైన బ్లాకు స్టోను ఇంజనులు పనిచేయుచున్నవి. యజమానులకు మంచి తృప్తినిచ్చినవి. పూర్తియైన వివరములకును ధరలకును నేడే మాకు వ్రాయుడు.

సోలు పబ్లికేషన్స్:

మార్షలు సన్స్ & కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్,

1806

ఇంజనీయర్లు

నెం. 9, సెకండులైను బీచ్, మద్రాసు.

బొంబాయి, బెజవాడ, లాహోరు, తంజావూరు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పిలకు ప్రసిద్ధి శక్తివది. ఇతర పీడితమైన నొప్పులను కూడ మా అమృతాంజనమును వాడి సంతమాత్రమున నయముగును.

మలభ వెల 0-10-0 అణాలు.

మోహిని తైలము రు 0-12-0
తామర తైలము 0-6-0
దంతచూర్ణము 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్రదినపత్రిక చందా.

12 మాసములకు 18-0-0
6 మాసములకు 9-0-0
3 మాసములకు 4-8-0
1 మాసమునకు 1-8-0

ఆంధ్రవారపత్రిక చందా.

12 మాసములకు 2-0-0

"ఆంధ్రపత్రిక" పోస్టుచాక్కు నెం 212 మదరాసు.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆర్యశాస్త్రము శాస్త్రోపాధ్యక్షులను పొందుట స్వాధ్యాయమున కొన్ని విధముల అనునందించుటలనే కలగజేయుచున్నది. ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆర్యశాస్త్రమునకు మును కలగజేసి శరీరసాధ్యమును తృప్తగాత్రమునకు, ఆ యుర్వర్కృత్తిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇవానుగా నీయబడును. పోస్టుచార్జియు లేదు ధరించి కుంజితము. వెంటనే వ్రాయుకోవలయు. (219)

వైద్యశాస్త్రము మణిశంకర్ గోవిందజీ,

అలంకరించు శాస్త్రము, 157, బాక్స్, మదరాసు

ఆ త జి జా సా.

—

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.

వైద్యమున సామ్యమును గురించిన శాస్త్రముచర్యలే గ్రంథకర్త:- పా. ఇగన్నాశస్వామిగారు, బి. డి.

అన్నయితో చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 2-0-0.

తీసేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

పోస్టుచాక్కు నెం. 212, మదరాసు.

అభయమెందున్నది?

(1045)

అయ్యో కాశీమహాన

కలరా, ప్లేగు, ఇన్ ఫ్లుయెంజా

ఇత్యాదులకు వేసికొని భయమువలదు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

కాశ్మీరీయాయుర్వేదావధముల నిర్దేశములు వ్యాధులను పోగొట్టుటయేగాక, రాకుండ నడ్డవెట్టును.

కలరామందులు. ప్లేగుమందులు. ఇన్ ఫ్లుయెంజా మందులు.

వెద్దనెట్టు రూ. 1-2-0 వెద్దనెట్టు రూ. 2-2-0
చిన్న " 0-12-0 చిన్న " 1-6-0

ఇంకను అనేకావధములు గలవు. ప్యాకింగు-పోస్టేజి ఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము.

తండ్రి నిలాసము: మేనేజరు, అయ్యో కాశీమహాన,
వండిట్, మదరాసు. 55, ఆచారపురం పి. డి. మదరాసు.

మంచి మేలు వస్తువులనే ప్రోగు చేయుము.

రాణిపేటలో నుండు ఈస్టిండియా డిస్ట్రిబ్యూట్ అండు ముగర్ ఫ్యాక్టరీస్ (లిమిటెడ్)

కంపెనీవారి రసాయనిక శాఖవారిచే తయారుచేయబడిన మంచి మేలైన

ఎవ్ నమ్ వుప్పు పచ్చ అన్నభేది

ఆర్కాటు అంటురోగ నివారణద్రవము

వివరములకు, ధరల జాబితాకు యిట్లు వ్రాయుడు :

ప్యారి అండు కంపెనీ, మేనేజింగు ఏజెంట్లు,

పోస్టు బాక్సు నెం. 12. మదరాసు.

(1601)

A

నుందరము ! లాభకరము !! ఉపయోగము !!!

అందమైన 1920 క్యాలండరు

ఫిబ్రవరి నెల 28 వ తారీఖులోపుగా మా మందులను నొకేసారిగ రూ. 10 లకు కొనువారలకు

ఒక క్యాలండరు ఉచితముగా పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-6-0.

మొత్తముగా కొనువారలకు ధర తగ్గించి యివ్వబడును.

వి. పి. గ కాక ముండుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరకున్నచో మా జవాబుదారి యుండదు.

కొలదిప్రతులు మాత్రమే ముద్రింపబడినవి. కావలసినవారు వెంటనే తెప్పించుకొనుట యుక్తము.

తామరతైలము | పండ్లపాడి | మోహినితైలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0 | డబ్బీ 1-కి 0-2-0 | సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము.

దగ్గు, తైలము, పడికము, రొమ్ముపడికము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు, పోట్లు, బెణుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.

చక్కని డబ్బీతో సహా కల రూ. 0-10-0; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-12-0. పోస్టుఖర్చులు నేను.

అమృతాంజనం డి పో, } 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

అష్టాంగ మెడికల్ స్టోర్సు లిమిటెడ్ ట్రిచూరు.

కొచ్చిన్ స్ట్రీట్.

మెడికల్ స్టోర్సుకు వైద్యశాలలకు, వైద్యులకు కావలసిన శ్రేష్ఠమైన వనమూలికలు, ఔషధకాయల నూనె, తేనె, ఆవునెయ్యి మున్నగు మేలైన వస్తువులు మా వద్ద తయారుగా నున్నవి. ధరలకట్టి ఉచితముగా వంచబడును. ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు ఇంగ్లీషులో నడవవలెను.

Correspondence to be in English
Ashtanga Vidyasala Ltd, Chemists & Druggists.
P. O. TRICHUR. Cochin State.

నోటీసు

Sites For Sale,

నివేశనస్థలముల విక్రయం

తెలవాడ గ్రామ బకింగుహం పేటలోను అరండల్ పేటలోను వున్న తేలప్రోలు యాష్టేటుతాలూకు భారీ నివేశన స్థలములు 28-2-1920 తేదిన యున్న తరువాత తేలవనున్న తెలవాడ ప్రెస్ సికర్ డిప్యూటీ మానవబుక్సోర్డరు సమీపము లో వున్న కలక అడికివద్ద పట్టణ గా వేలం వేయబడును గనుక కావలసినవారు స్వయముగాగాని, యేజంట్లద్వారాగా గాని, హాజరై పాట పాడుకోవలసినది.

పాటవరతులను గురించిగాని, స్థలములను గురించిగాని యింకా యేకపక్షిగాని తెలియగోరువారు నూజివీడు మకాం లో తేలప్రోలు యాష్టేటు మాజూరు ఆఫీసుకు వ్రాసినయెడల, తెలియగలదు.

శ్రీధనాద్రి అప్పారావు

తేలప్రోలు జమీందారు.

తేలప్రోలు యాష్టేటు జమీందారుగారి మాజూరు ఆఫీసు నూజివీడు 27-1-20 తేది.

NOTICE

The Municipal Council Cuddapah will sell by public auction at their office on Friday the 20th February 1920 at 8 A.M. Contracts for the Collection of Tolls, Market fees, Cart-stand fees and Printing Works etc., for the year 1920-21.

For all particulars apply to the under-
signed in writing.

Cuddapah
Municipal Office } B. V. DEVARAJULU
Dated 29-1-20 } Chairman.

Mr. G. W. M. Reynold's Novel
Other Big Type Editions.

	Rs. A.
GRACE DARLING or	
The Heroine of the Fern Island	0 12
Mary Price 8 vols. Rs. 5-	1 12
Parricide 3 vols.	1 12
Faust 2 vols. Rs. 1-8-0	1 12
Wagner 3 vols.	3 0
Seamstress in 2 vols. Re 1.	6 0
Margaret 4 vols.	1 4
Necromancer 3 vols. 2-4-0.	3 0
Agnes 9 vols.	1 4
Old London, 3 vols. 2-4-0.	3 0
Mary Stuart 2 vols.	3 0
Pope Joan 3 vols. 1-12-0.	1 4
Coral Island 4 vols.	1 0
Kenneth 4 vols. Rs. 3.	3 0
Soldier's Wife 2 vols.	1 0
Robert Macaire in 2 vols.	3 0
Young Duchess, in 4 vols.	2 0
Bronze Statue 4 vols.	2 4
Canonbury House in 3 vols.	3 0
Rosa Lambert, 4 vols.	3 0
The Massacre of Glencoe 4 vols.	7 0
Mysteries of London 13 vols.	12 0
Mysteries Court of London 17 vols.	2 4
Empress Eugene's Boudoir 3 vols.	1 8
May Middleton 2 vols.	3 0
Rye House Plot 4 vols.	2 4
Pickwick Abroad 3 vols.	3 0
Loves of the Harem in 4 vols.	0 10
Young Fisherman, complete	1 12
Master Timothe's Book Case 3 vols.	1 0
Mysteries of Paris by Eugene Sue in 2 vols.	

(Postage etc. Extra for all Books)

The SUPERIOR WATCH Co,

36 Post Box 167 (A) Madras. E

GET GOOD SIGHT.

by removing the cause of bad sight. Don't commit the common error and take to spectacles as the only remedy for eye-trouble-they will correct your sight, but what you want some thing to cure your eyes, viz:-the Actina Treatment. Actina has succeeded where specialists had failed, simply because it assists, and not opposes, Nature. It is essentially a natural treatment and the hundreds of testimonials are proof that it is a successful treatment. To use it is simplicity itself remove the two screw caps from the Actina Instrument releasing the powerful vapour which applied to the eyes and inhaled through the mouth and nostrils, sets up and maintains a good circulation in all parts of the eye, removes congestion and restores the organ to perfect health. It is an unequalled cure for all eye troubles, such as Iritis, Cataracts, Granulations, Sore Eyes, Ulcer, Opacity, etc., etc. Invest Rs. 25-8 in an Actina and save 'specialists' fees. Valuable booklet entitled 'Prof. Wilson's Treatise on Disease' containing particulars of Conditional Trial Offer and convincing testimonials post free from Actina H. P. Sole Agency, Batala (India). (669)

ఇప్పుడే ఫౌంటెన్ పేనాలు వచ్చినవి.
బ్లాక్ బర్న్ రూ. 8-4-0 | వెస్ట్ర్యూక్ నెం. 210 రూ. 8-8-0
అల్ట్రావైట్ 2-0-0 | డిజిల్ 205 2-8-0
వాటర్ మెక్ 6-8-0 | వెండి క్లిక్ రూ. 0-14-0
గిరి బ్రదర్స్, స్టేషనరీ, ట్రిప్లికే, మద్రాసు.

పంచములు-పంచమేతరులు

హిందూసంఘము, చెన్నపురి రాజధానియందు, బ్రాహ్మణులు (బ్రాహ్మణేతరులు) నని రెండుభాగములుగా విభజింపబడినవి. ఈ విభజనము ఆదికలాభవనముల ననుసరించి కాక వర్ణభేదము ననుసరించి చేయబడుటచేత నీకల్పక కుల తేలియుంది కాక విశేషియుందిగా నూహించదగినది. వర్ణభేదము ననుసరించిన విభాగము బ్రాహ్మణ్యములకు మిక్కిలి ప్రీతిపూర్వకముగా వివరము బ్రాహ్మణేతరోద్యమమునకు బుద్ధిగములను నేరేమన కమ్మమహాసభ విక్రమబ్రాహ్మణమహాసభ గౌడ మహాసభ, "అగ్నికులము" మహాసభ, ఆదిమాల్యవల సభ మున్నగు కులములు జరుగుచుండినవి. ఇట్టి కులములనుండి యొక్కవారుగ కులముల నమ్మకముగా గనబడు నీ బ్రాహ్మణేతరోద్యమము దగ్గర కంక్షవేయుట సహజముగా లేదు. భిన్నమగు లాభవనములను కృత్యావధిలో నుండిన నాగరిక మును గల మనకులముల సమస్యల సమయముగా తేవు. బ్రాహ్మణేతరోద్యమము క్రొత్తది యగుటచేత కొంతవ్యాపారము జరిగి యుండును. బోవుచుంటిమని యనుకొనుటలో వింతలేదు. కాని, యీ యద్యమమునందు కలియగట్టు కేట్రులన్న విడతీయకొన్నతే విశేషముగ నున్నవను వివరము కొంచెము యోచనచేసివో స్పష్టపడును. ఈయద్యమ మొక క్రైస్తవముగ వ్యాపించినవో అంతకన్న క్రైస్తవముగ విచ్చిన్నము చేయు మహాకేట్ర లిందు ప్రస్తుతము దాగియున్నది బ్రాహ్మణుల తాదాత్మ్యము బ్రాహ్మణేతరుల లాభములను నిర్వహించుట చేదించినవో బ్రాహ్మణేతరోద్యమమునందు అస్వాభావికముగా చేర్చబడిన కులముల లాభము లంతకన్నను భేదింపదగినది. బ్రాహ్మణులు స్వాధ్యయమునై తమ కేట్రముల లాభములను క్రైస్తవము చేసివో విద్యయందును, నాగరికము నందును సభిముగా నున్న బ్రాహ్మణేతరులను తమ లాభములకుగాక తమకన్న హింసించియున్న వారి లాభములనే పోషించెదరనుటకు నిదర్శనములు కనబడవు. బ్రాహ్మణేతరోద్యమమునందు కట్టగా కట్టబడిన భిన్నభిన్న లాభవనములు గల కులములవారు తమ ఆర్థికస్థితిని గ్రహించి ఆర్థికరక్షణమునకై యెన్నడు ప్రయత్నము చేయునో నాడే బ్రాహ్మణేతరోద్యమము కుల సభిముగా తిరిగి నీచిహింస బ్రాహ్మణేతరోద్యమముగాక ఆంధ్రోద్యమమునే స్వాభావికము గను నద్యమముగా భావించును.

పులులను, మేకలను, సింహములను, ఏనుగులను, పిల్లలను నెఱుకలను సర్పములను యజమాని కొరడా పుచ్చుకొని తాత్కాలికముగ నభ్యయము ప్రదర్శింపవచ్చును. కాని యిది అసహజముగ నేనాము. ఇట్టి తీరమును స్వర్థయే వ్యక్తముయ్యను, సంఘములయందును, కనపట్టుచున్నది. స్వర్థకన్న పరస్పరసహాయమే మానవులకు ముక్తిమార్గముని యెరుగుమును. అయినను, మాంపులు స్వాధ్యయము లనుసంగించిన వలనదగినది. జమీదారులు కర్షకులను పీడింతురు. కర్షకులు మారి బాంధవుల చేధింతురు. వర్తకులు కర్షకులను కొనవారలను తాధింతురు. ఒకతై పున బ్రాహ్మణేతరులు బ్రాహ్మణులు యధికారములను సంపాదించి బ్రాహ్మణియను మఱి యొక వైపున కట్టి యధికారములనే సంపాదించి జూయ పంచముల నణగ దొక్క బ్రాహ్మణియను మున్నవివయము జలవదగినది కాదు. ఎంత బ్రాహ్మణియనన, పంచములయందు స్వాధిక్యమునై జరిగించిన యభిలాషను మన మెవరము నణగదొక్క జాలము. ముందు రానున్న స్వర్థ బ్రాహ్మణ - బ్రాహ్మణేతరుల మధ్యము కాదు, పంచముల-పంచమేతరులమధ్య నని గ్రహించవలయును. ఇది యీకలకే ప్రారంభమైనది. పంచమేతరులు పంచములను పీడింప నారంభించిన కొలది నీ నూతనోద్యమము విజృంభించి మానదు.

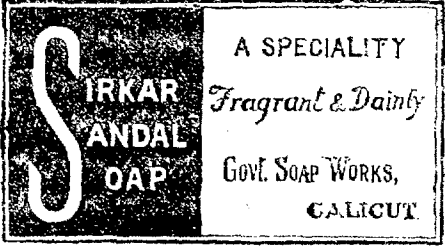
పంచముల యభివృద్ధికై మన ఆంధ్రోద్యమమునందు గూడూరి రామచంద్రరావు గారికన్న నెక్కువ నేర చేయుచున్న ధీరులను చూడవలయు. రామచంద్రరావు గారు తమ ధనమును, తమ బలమును, తమ వ్యవధి, సర్వమును పంచముల యభివృద్ధికై సమర్పించిన సాంఘిక నేతరులు. ఇట్టి నేతరుల ప్రతిఫలముగా పంచమేతరు లగు బ్రాహ్మణులును బ్రాహ్మణేతరులును, "మూల బ్రాహ్మణుల"ను విడుదల రామచంద్రరావు గారిని సత్కరించి వారి శిష్యులుగా నడుగు పెట్టుటయే కరంకముగ నెంచుచున్నారు. కాని, యీ మూల బ్రాహ్మణులు మాత్రము తన ధర్మపథమునండి మఱుటలేదు. అది అంకములు గల్గించిన కొలది నీయన త్యాగ

కీలము విజృంభించుచున్నది. పంచమేతరులు నిరసింపబడిన కొలది నీయన నేనానరక్తి విస్తరించుచున్నది. పంచముల యభివృద్ధికొకటై యీయన యంతగా సహకారోద్యమమును ముందుకు వినియోగించు చుండుటలేదు. పంచముల మునుము క్రికొకటై యీయన కేలకొలది యాభ్యుదయము వినియోగించు చున్నాము. వారల భోజనసాయగ్రి నిమిత్తమైన వస్తువికరణలను నిర్మించుచున్నాము. వారల ఆత్మగౌరవ పోషణమునకై విద్యావాయు గావించుచున్నాము. ఇట్టిస్థితి యందు గుడివాడసీమలోని పంచములకు - కేలకొలది పంచములకు - రామచంద్రరావు గారు గుర్తుపాటునకు చుండుట వింత కాదు. అయినా మనోజుల క్రిందట, నేను గుడివాడకు బోయి సత్తును వీరిని దృఢబ్రాహ్మణులుకలిగినది. అది ప్రాతఃకాలము ఏగుంజలయిన కొట్టలేదు. ఇంకను ముందు కురియుచుండినది. అక్కడ నిజమయిన దినినిమిషములలో కొందఱు గోపీలలోడకు, మఱి కొందఱు చివీరిగుడ్డలలోడకు, పంచములు గుంపులుగుంపులుగ వీరి కన్న వార్ధమై వచ్చిపోవుచుండినది. వీరులకు కంచెదగ్గర నిలవజెట్టలేదు. వారి మాలి స్వయంభు భవనదేశము. విశ్వహాస్యతీతయొ యన్న యీ వీరుల కెల్లరదను తడితలవలనవలెనే భక్తిపూర్వకముగా నాతి భ్యును నే యొసగుచుండినది. గుడివాడ తాలూకాలో ఈ వీరులు పనుచుండిన అనన్యభావ్యా రామచంద్రరావు గారు తెలిపిన వృత్తాంతము మిక్కిలి సంతోషము కలుగ జేయునదిగ నున్నది వివరము.

చిరుచింతల, చేకవోలు గావున కలందు కాలినడకకై ముడియోగింతలను పాలముల మధ్యవాళలను పంచములు పయోగించుట అపరాధమైంది. వీరుల భక్తుల లా పాలములలో కాలుబెట్టిన బుడెబుడొడ్డి పాలగు నున్నది. చూడమిగల కొకటై ప్రత్యేకముగా నుంచుట చేసవులేవులతో బోయి మంచినిదీని దెచ్చుకొనుట దుర్లుపమగుచున్నది. ఇట్టి తీరమును చర్య నకులించుటకు గల వారలమేమి? పంచములయందు స్వాధిక్యమునై జరిగించుచు నూతనోద్యమమే. ఆత్మగౌరవమే. మోక్షమును ఇంకా మోక్షమును చేరుకు పెట్టుకొనుచున్నారట. మున్నమును బతుకు నుబ్బుకొని పాలేరును పిలుచుట అవమానము. ఇందుచేత వానవాలులలో కొందఱు ముడిగవాండ్రు మూడుగోలలతోను చెట్లను గట్టిబాధించి మెట్లమెట్లలలో కొంతకాలము క్రిందను నొక మూలకుండులై నీచిలు బాకినై పోవుచు గ్రామమధ్యమున కమ్మవారిని చూచి తిగి నలము పెట్టించునకై వానిని బంధించి మెనుండి యీడ్చి చిరుక గొట్టికట! మఱియొక గ్రామమున మామూరిగ లేయు తిరస్కారభావము చూపి రని చింత చెట్టులకు గట్టి పితులవై బడికలతో గొట్టికట! కేటోక పల్లెలో నొక బ్రాహ్మణ మేపురు మూలమూడిగల పిల్లలను పాతకాలకు రానిచ్చినందుకై ఆయనకు దుర్భాష లాడుటయే గాక చిరుక గొట్టుటకు సిద్ధమైకట! ఇంకమూరకేల? గుడివాడలోనే మొన్న కృష్ణావ్రమవాను, వివాహక పండుగోజునను, క్రీకృష్ణ విగ్రహమును దీసికొని మూల మూడిగలు భవనమును పీఠులపెట్టి బోవుచుండగా చాటుపిసికొని కొట్టినదెవరు? ఇట్టి యాచారములను నింకను చాటుకయ్యును. కాని, పంచములయందు నూతనముగా జనించుచున్న ఆత్మగౌరవాభిలాష నీ కరకపథములే ఆజివితముగల మునుకొనుట ప్రమాదము. ఇట్లు విరోధము నవలంబించిన కొలది వీరియద్యమము కాలు చిచ్చుకలై రేగును. ముందు రానున్న సంస్కృతము బ్రాహ్మణుల నకును బ్రాహ్మణేతరులకును గాదు. పంచములకును పంచమేతరులకును నని యూహించుట.

ఆ నారాయణరావు.

పట్టణము సైషల్ ముక్కు-పాడి
ఈముక్కు-పాడి మిగుల శ్రేష్ఠమైనదాగావలె తయారయియున్నాము. ఒకతడిన ఈపయోగించిచూడండి. వీని 1 కి రూ 4-0-0. శేష 1 కి రూ 0-14-0. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.
కె. ఆర్. శేష అండుకో,
28, కృష్ణపునాయకుని అగ్రహారము, హైదరాబాదు.

గుంటూరు

స్వకీయవిలేఖకుడు

మనవిశేషం.

మా మనసికానికి చేర్చునాడుండిన పి. సి. యతిరాజులు జాయుడు గారి టరం పూర్తి అయినందున జనవరి 28-న తేదిన తమనని వైఖణిర్చునాడు పరము తేసిరి. నాయుడుగారు తమకీకొలది పురాభివృద్ధికై తోడ్పడిరి. వీరికాలములో బ్రాహ్మణేతరు, అరండెలుపేటలమధ్య నొకమార్కెట్టు కట్టబడెను. వారియు, బజారులో గుండ్ర మార్కెట్టు, కర్రామిక పాతకాల పీనుటవగు అనువృత్తి మరియు రాధారి బంగారా మున్నగువారికి అంటరములు వేయబడినవి. ఎంతమంది చేర్చుకొనైనను పురజలంబరకల్లల మన్ననలను బడయట దుర్లభము. ఇది మునుపదినవారును అట్టిపేరును గాంచలేదు. ఇక ముందరవచ్చు వారు అట్టిపేరును బడయజాలరు. అది ప్రపంచక ధర్మము.

దేశంబరు మామములో జరిగిన 18 కొంకిలర్ల యెగ్గులలో కొన్నింటికి ఆక్షేపణ ఆర్జీలు దాఖలైనవి. వానిని మాదివి జరలు అధీనముగాను విచారించుచున్నాను. ఈవిచారణ పురమందొక విధమైన కలనమును జూపుచున్నది.

విజిలెన్సు కమిటీ.

కొత్తవిజయ భాగ్యమునుగుంచి కలెక్టరుగారు నిర్ణయించిన బస్తాభాగ్యము భరమా 7-8-0 ల చొప్పున సర్వత్ర ఆహ్వానింపబడు, వీరినినిమిత్తమై యెన్నాము చేయబడిన డిపోలలో చిల్లరగా రూపాయి 1 కి 6 1/4 శేషమునకు విచ్చుచున్నది లేనిది కనుగొనుటకు, నెల్ల యుంచబడిన భాగ్యమును కనుగొనుట మున్నగు పనులలో అధికార్లును దోడ్పడుటకు గా ప్రీకొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు మరొకందరు పురవైద్యులు కలిపి న విజిలెన్సు కమిటీ యొకటి డిజివనలు అధీనముగాచే నెలకొల్పబడినది. పాత విజయము వర్తమా వారిదితము వచ్చియు బస్తా రూ 25, మునలు 30 వరకు అమ్ముచున్నాడు.

బ్రహ్మోత్సవము.

జనవరి 3-న డి.టి.వారములో క్రీష్ణానదికట్టాన మండరమున గా ప్రీకొండ వెంకటప్పయ్యగారి యధ్యక్షతక్రింద ప్రార్థన సమాజమున సొకసభ జరుపబడినది. అట్టిసభ పాలవత్తినర సింహముగాక "వర్తమానము-బ్రాహ్మణమతము" ఈవిషయమును గురించి మంచియుతవ్యాసము నిచ్చిరి.

క్రీడార్థి చెంచయ్యగారు.

వీరు మాపురజనుల ఆహ్వానముచేరి 30-న తేదిన మాపురమునకువచ్చిరి. రైలుస్టేషనునుండి మేకములలో విడిదిగృహమునకు గొంపోబడిరి. నాటి సాయంత్రము టవునుపై నూలులు ఆవరణములో త్రింపజూచి భావనాచార్యుల వారి యధ్యక్షతక్రింద నొక బహిరంగసభ జరుపబడినది. చెంచయ్యగారినిగురించి గా కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు మనస్సులు కరగునట్లు మాచ్చుటించిరి. మరొకందరు మూట్టాడిరి. చెంచయ్యగారు తాము 7 జైల్లో బాంధి కష్టములకు గుర్చి నడిచిరి. నాకు పక్షిపాథకుగురించి చెప్పివినయములు కవిన హృదయమునకు సముక్తము గుండె కరగకమానము. మాపుర జనులు, అందుముఖ్యముగా నెక్కువభాగము రైల్వేలు చెంచయ్యగారికి రూ 1000 X 116 లు బహుమత్తుచేయుటకు ప్రయత్నములు చేయుచున్నాను. అప్పుడే రూ 800 చిల్లర వనూలు చేయబడెను.

ఆంధ్రవాటకసమాజము.

ఈ సమాజమును ప్రియ్యబ్రాహ్మణ, నిమాస్తాలు గలను. వీరు తమతమవ్యవసాయముల, వచ్చు ఆదాయములలో కొంతభాగ మైన పనులను వినియోగించుచున్నారని తెలుపుటకు సంతసించుచున్నాము. కడదిన రెండు ఆదివాసములందు వీరు దాదాపు 400 మంది వీరులకు విజయము దానము చేసిరి. అట్టి తడి సంగితి వాయుద్యమలతో వీరుల నానందింపజేసి కడుపుతో బాటు కర్షణమును వింతింపిరి.

టవున్ హైస్కూలు.

జనవరి 30, 31 తేదీలలో రేపల్లెలోనిగిన జిల్లా, ఆట పంచెములలో టవున్ హైస్కూలు విద్యార్థులు చాల ఆటలలో నెలకొందిరి. గ్రెగ్గు మెడల్, మెట్లాండు కప్, మున్నగు బహుమానములకు గూడ బొందిరి. అంతలకు 2-న తేదిన పర్యావరణతో, బ్యాంకు వాద్యములతో పురమేగిరి. నాటి దినము నూలులు నెలవియుబడినవి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1920-వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 4-వ తేది

బుధవారము

ఉత్కలోద్యమము. *

లోకమంతయును నూతనచైతన్యవృత్తి మై అత్కవికాసమునకై పరితపించునపు ఉత్కరాజ్యముల వలె నుత్కలులును నాత్మవికాసమునభిలషించుట సహజము. ఉత్కలుల కష్టములను వారి మహాదాశయులను చెలుపుచు "ఉత్కలోద్యమము, ఉత్కలదేశపు సంస్కరణములు" అను శీర్షికల క్రిందను నుత్కలోద్యమాభిమానులు ప్రకటించిన గ్రంథములు భారతజాతీయాభ్యుదయమును గోరు వారలకు పరమాదరణీయములు. ఆగ్రంథములందు ఉత్కలోద్యమచరిత్రము విపులముగ జచ్చింపబడి ఉత్కలరాష్ట్రనిర్మాణావశ్యకత సహజముగ స్థాపింపబడినది. స్వయంనిర్ణయధర్మమును బోధించెడి కాలమునందు ఉత్కలోద్యమతత్త్వమును శంకించుటకుగాని తర్కించుటకుగాని యవకాశములు లేవు. ఉత్కలులు నాలుగురాష్ట్రములందు చీలిపోయి కృషించుచున్న విధమును దేశచరిత్రము వెల్లడిచేయుచున్నది. బీహారునందు 97,71,356 వంగరాష్ట్రమునందు 12, 3,580 మధ్యపరగణాల యందు 12,59,896 చెన్నరాష్ట్రమునందు 29,75,326 ఉత్కలులు గలరని ఉత్కలోద్యమ గ్రంథమునందు వివరింపబడినది. ఉత్కలదేశము మతము నొకరాష్ట్రమునందు క్రైస్తవ 90,000 చంద్రపుష్పల్ల వైశాల్యము గల రాష్ట్ర మేర్పడునని ఉత్కలోద్యమగ్రంథమునందు నిర్ణయింపబడినది. నూతనరాష్ట్రమునందు బ్రిటిష్భాగముల నుండి 42,325 మైళ్ల ప్రదేశము స్వదేశసంస్థానముల నుండి 46,704 చంద్రపుష్పల్ల ప్రదేశము చేరవలసి యుండునని గ్రంథకర్తలు తెలిపియుండిరి. రాష్ట్ర వైశాల్యనిర్మాణమును గురించి భదాభిప్రాయములుండినను రాష్ట్రనిర్మాణావశ్యకతను గురించి భదాభిప్రాయము లుండజాలవు. సరిహద్దులను నిర్ణయించుటయందును సరిహద్దులందు గల మిత్ర జాతులను నుత్కలమునందు కేర్పట విషయమై వాదప్రతివాదములు జరుగవచ్చును. స్వదేశ సంస్థానములను కేర్పటయందును ఆరణ్యకులను నుత్కలమునందు కేర్పటయందును భదాభిప్రాయములు రాష్ట్రనిర్మాణసమయమునందు గలుగుట సహజము. సరిహద్దుదేశములందు గల ఉత్కలతీర జాతులను నుత్కలులను జేయవలయు నను సంకల్పముదారమైనను సాధ్యముగాదు. మిడ్నాపూరు మండలమును సింగ్గుమునుండలమును సంపూర్ణముగ నుత్కలమండలములనుగ జేయబయందు గల సాధక బాధకములను నుత్కలోద్యమాభిమానులు గ్రహించుట ధర్మము. జయపురము సంస్థానమునందు నుత్కలమునందు కేర్పటయందునుగల బాధక

ములు యోచనార్హములు. ఉత్కలానులకు గల స్వయంనిర్ణయాధికారము సీమాంతరవాసులకును గలదని ఆంధ్రోత్కలకర్ణాటకోద్యమాభిమానులు గ్రహించుట ఈయుద్యమములు ఫలప్రదము లగుటకు సాధనము. ఉత్కలోద్యమగ్రంథమునందు ప్రాచీనకాలమునందు ఉత్కలదేశమునందు గంగాదుసిక్కు ల్యానదుల నడుమ నున్న దేశమంతయును చేరి యున్న దనియును మధ్యయుగమునందు గజపతుల కాలమునందు కళింగరాజ్యము గోదావరి పెన్నల వరకు వ్యాపించిన దనియును వర్తమానకాలమునందు ఉత్కలదేశము కృశించిన దనియును తెలుపబడినది. ఈవిధములను జాటించినపుడు ఉత్కల రాష్ట్రనిర్మాణమునందు గల సాధక బాధకములు వ్యక్తము గాగలవు. అయిన నీవిషయమును భిన్న జాతుల సంప్రతింపునలనను నిర్ణయించుట సాధ్యము. ఉత్కలులవికాసమున కుత్కలరాష్ట్ర మత్యంతావసరము.

ఉత్కలరాష్ట్రము

ఆంధ్రోద్యమమునకు వలె నుత్కలోద్యమమునకును భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రనిర్మాణము ప్రాణము. ఉత్కలదేశవిభాగమువలన నుత్కలులస్థితి దుర్భరముగ నున్నది. ఉత్కలుల ప్రాచీనాస్పత్యము గమించినపుడు వర్తమాన దుర్భరస్థితిసంతాపమును గలిగించుచున్నది. ఈసంతాప ముత్కలులయందెప్పుడు మహావేగముతో వ్యాపించుచున్నది. ఉత్కలదేశకళలు ఉత్కలసాహస్యతము ఉత్కలదేశకళితములు సంపదలు క్షీణించిన విధమును దేశచరిత్రము తెలుపుచున్నది. 89,000 చంద్రపుష్పల్ల విస్తీర్ణము 1,50,00,000 క్రజలును ప్రాచీనసాహిత్యసాంప్రదాయాచారమును గల దేశము ప్రత్యేకరాష్ట్రమునకు దగియున్నదని సకలజనులను సంగీకరింపగలరు. హర్షపురిసలి గారు 1903 వ సంవత్సరమునందే విభాజ్యమైన యుత్కలరాజ్యమును నేకముచేయుటయును దానిని వంగరాష్ట్రమునందు కేర్పటయును ధర్మమని వ్రాసియుండిరి. కర్ణాటప్రభువుగారు గంజాముమండలములోని ఉత్కలప్రదేశమును ఒకస్థానముగా కేర్పవలయునని నిర్ణయించినను ఏ ప్రతి క్రభువు గా రానిర్ణయమును నిరాకరించిరి. ఉత్కలమహాసభ మోంతుగుగాకి సమర్పించిన విన్నపము వలన ఫలము గలుగలేదు. అయినను నుత్కలులు పూనికతో వారి యుద్యమప్రాప్తికి జాటువడిన విధమును నుత్కలోద్యమము విశదము చేయుచున్నది.

ఉత్కలసంఘము

ఉత్కలమహాసభలు 1903 సంవత్సరాంతమునుండియు గూడుచు నుత్కలోద్యమాదర్శములు వెల్లడి చేయుచున్నవి. ఆరంభమునందు ఆంధ్రమహాసభయందు వలె నుత్కలమహాసభయందును రాష్ట్రనిర్మాణము మహాభూతమువలె గోచరించినది. ఉత్కలమహాసభలు ప్రప్రథమమున నుత్కలప్రదేశముల నేకదేశమున కేర్పవలయునని కోరినవి గాని ప్రత్యేకరాష్ట్రమును గోరుటకు సాహసించలేదు. ఆంధ్రమహాసభల తీర్మానము జుత్కలులకు సహసధైర్యములను గలిగించినవి. కర్ణాటకా కుత్కలమునకు ప్రత్యేకరాష్ట్రనిర్మాణావసరమును సమర్థించిరి. మోంటుపుర్లు నివేదిక యందు ఉత్కలమునకు మున్ముందుగ ప్రత్యేక

రాష్ట్రనిర్మాణ మవసరమని ప్రతిపాదించబడినది. కాని మోంటుపుర్లు నివేదికకర్తలకును జాయింటు కమిటీకిని సహసధైర్యములు గలుగ నందున నుత్కలసమస్యయును నాంధ్రోద్యమము వలె నూగులాడుచున్నది. భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రనిర్మాణ సులంబదతను గలిసి పరిశ్రమచేయుట కవసరమే తెచ్చినది. ఆంధ్రులు కర్ణాటకులు సింధుదేశస్థులు ఉత్కలులు గలసి భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రనిర్మాణమునకై పనిజేయుట యవసరం బగుచున్నది.

సంస్కరణములు - భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రములు

క్రజలు రాజ్యాంగములందు పాల్గొనుటకు మాతృభాషయే శరణ్యము. సకల జనులును సంగీకరించు చున్నారు. నూతనశాసననిర్మాణసభలకు నియోజకగణము విశాలముగా నున్నది. కృష్ణా మండలమునందు నలుపురు ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుటకు 80,000 నియోజకు లుండురు. స్వరాజ్యప్రాప్తికి నియోజకవర్గనిర్మాణమే మూలాధారమని సంస్కరణశాసనకర్త లుద్ఘోషించుచున్నారు. కాని నియోజకగణనిర్మాణమునకు మూలాధారమైన భాషాధారకరాష్ట్రనిర్మాణము పట్ల రాజ్యతంత్రజ్ఞుల కరాజ్యభివ్యమును జూపుచున్నది. స్వరాజ్యప్రావణానంతరము భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రసమస్యను నిర్ణయించుట యుచితమని లోకమాన్య తిలకు బ్రాహ్మణేతర నాయకులు కొంద రాంధ్రనాయకులు తలచుచున్నారు. కాని భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రనిర్మాణములనునే ప్రజాస్వామ్యత్వము సాధ్యముగా వలసియున్నదని వీరు గ్రహించకుండుట విచిత్రముగ నున్నది. ఆంతరంగిక కారణములను గప్పిపుచ్చి స్వరాజ్యవాదమును భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రనిర్మాణమునకు ప్రతికూలకారణముగా సూచించుట రాజ్యతంత్రమనితోచుచున్నది. నాయకులు భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రనిర్మాణాందోళనమున కిది సమయము గాదని యుపదేశించుచున్నారు. కాని దీనిలోచన గలవా రిదియే తరుణమని నమ్ముచున్నారు. నూతనశాసనసభలయందును భిన్నసంఘములకు ప్రత్యేకస్వత్వము తేర్పడినపుడు వానిని మార్పుల దుష్కరము. ఎన్నికసమయమునందును నూతనశాసనసభలయందును భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రధర్మమును ప్రజలకు బోధించుట దేశభిమానులకు ధర్మమై యున్నది. ఆంధ్రోద్యమమునకు నుత్కలోద్యమమునకును సామభేదము గలదు గాని భావభేదము లేదు. చీలిపోయిన యుత్కలదేశములను నేకము చేసి యుత్కలరాష్ట్రము నిర్మించుట యుత్కలాభ్యుదయమునకును భారతాభ్యుదయమునకును సాధనము. త్రిలింగ కళింగ దేశములకు చిరకాలమునుండియు సన్నిహిత సాహచర్యము గలదు. భావికాలమునందును నీ సాహచర్య మవిచ్ఛిన్నముగ దేశాభ్యుదయమునకు వినియోగపడవలసియున్నది. ఆంధ్రులును నుత్కలులును సాహచర్యమును బూని ప్రత్యేకరాష్ట్రనిర్మాణమునకై పాటుపడుట సమంజసము. ఉత్కలోద్యమాభిమానుల ప్రయత్నములు సహాదరణీయము లనియును సాంధ్రుల పోషణయోగ్యము లనియును నుత్కలోద్యమగ్రంథము సహస్రముఖముల బోధించుచున్నది.

* హెచ్. హెచ్. మండ. డి. పి. గారి ప్రచురణము:— ఉత్కదర్శి, ఆంధ్రసమాజము, ఆస్కా, గంజాము.

సంస్కరణములు: ఆంధ్రుల కర్తవ్యము

VI

సంస్కరణముల మూలమున, దేశమునకు వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యము చేకూరెనని అను విషయము మై, వెనుక నొకవరి విశేష దూరము చేర్చించి యుండుటచే, ఆ విషయము గూర్చి విశేషముగ వ్రాయుట చర్చితచర్యణమగును. వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యముగూర్చి సంస్కరణశాసన మెట్టి ఏర్పాటు చేయలేదని, దెలిపియుంటిమి. జాయింటుకమిటీ వారు తమ నివేదికమునం దీ విషయమై స్థానిక లాకన్యాములను గుఱవహరించిరి. వారు సూచించిన ప్రకారము, విదేశవస్తువులపై సుంకములను విధింపవలసినయెడ, సామ్రాజ్యశాసనసభ నిర్ణయించిన జాలకు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారును శాసన సభవారును ఏకీభవించవలెను. అటుల ఏకీభవించినపుడు, ప్రభుత్వకార్యదర్శి వారల నిర్ణయముతో సాధ్యమగునంతవరకు జోక్యము కలుగజేసికొనుట మానివేయవలయునని తెలుపబడినది. కాని, సామ్రాజ్యమునకు గల అంతర్జాతీయ బాధ్యతకు గాని, సామ్రాజ్యమునందలి వాణిజ్యపు ఏర్పాటులకు గాని రక్షణ యవసర మగునపుడు మాత్రము, కార్యదర్శి జోక్యము కలుగజేసికొనవచ్చును. దీని యర్థ మేమి? ఇంపీయల్ ప్రెజిడెన్సు వద్దతి సామ్రాజ్యపు వాణిజ్యవద్దతిగ నవలంబించబడినది. ఆ వద్దతి ననుసరించుచో, హిందూ దేశము లధినివేశ రాజ్యములయొక్క గాని, అంగ్లదేశముయొక్క గాని, వర్తకపు పోటీకి తాళలేక పోవును. అందుచే, హిందూదేశ వాణిజ్యాభివృద్ధి చేకూరవలయుననిన, సామ్రాజ్యమునందలి ఇతరభాగాల వరకులపై గూడ సుంకములను విధించక తప్పదు. అట్టి యవసరము గలిగినపుడు, లాంకుమైకు మాంచెస్టరు వర్తకుల వాంఛలను ప్రతిఘటించుటకు, ఇండియా ప్రభుత్వము వారు శాసనసభాసభవారితో నేకీభవించి, దని బూనుట సామాన్యముగ జరిగెడి విషయము గాదు. ఒకవేళ జరిగినను, సామ్రాజ్య వాణిజ్యపు ఏర్పాటులకు ధింగము కలుగునని, ప్రభుత్వకార్యదర్శి జోక్యము కలుగజేసికొనక మానదు. ఇందును బట్టి, ఇండియా ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యతవహించిన పిమ్మట గాని, వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యము ఫలప్రదముగా నేరదు. కేంద్రప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యత వహించక పోవుటచే, నెట్టి సమయము వాటిల్లునో సులభముగ గ్రహించవచ్చును. వరిపాలనా వ్యవహారములకు ధన మెటుల లభించునో యని, ఎల్లరు వరిలేమించుచుండ, ముందే సివిలు సర్వీసు య ద్యోగుల వేతనము లింకను వృద్ధిజేయబడినవి. ఇటులనే ఇతర యెన్నతోద్యోగుల వేతనములును వృద్ధిజేయబడుచున్నవి. ఇందువలన వరిపాలనపు వ్యయ మింకను వికరీతముగ హెచ్చుక తప్పదు. ప్రపంచములో నేదేశమునందును, హిందూదేశమున సివిలు సర్వీసువారి కిచ్చు హెచ్చుతము లీయబడుట లేదు. సంస్కరణశాసనము క్రింద బని చేయుటకు ప్రతిఫలముగ సివిలు సర్వీసువారి వేతములను పెన్నులను అల్లవెన్నులను హెచ్చుతములు అనర్థదాయకము. ఈ జీతములను తగ్గించునని కోరుటకుగాని, ఆ విషయమై చర్చించుటకుగాని, సామ్రాజ్యశాసనసభకు హక్కులేదని, 25 క్లాజు ప్రతిపాదించుచున్నది. సివిలు సర్వీసు యద్యోగుల జీతములును, పెన్నులును, వారికిగల ఇతర హక్కులును సంస్కరణశాసన ములులోనికి వచ్చినపుడెటుల నుండెనో, ఆతరువాత పిచ్చుటను నుండవలె

నాల్గవ ఆంధ్ర విద్యార్థి మహాసభ

కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారి ఆధ్వర్యక్రింద

చెన్నైకి వచ్చుచున్నకళాకాలలో ఫిబ్రవరి 7, 8 తేదీలను సమావేశమగును.

నని, కిరీ క్లాజు బెలుపుచున్నది. సంస్కరణముల వలన గలిగెడి భావిలాభ మెటులున్నను మున్నుండు చరిపాలనా వ్యయభార మితీతయించుచున్నది.

జర్జినియూకప్రికా

సుప్రసిద్ధాంధ్రు లొక రిట్లు వ్రాయుచున్నాడు: "హిందూదేశ వైస్ర్యములచే జయించబడిన జర్జిని తూర్పుఆఫ్రికాలో హిందూదేశమునండి వ్యవసాయదారులను వైస్ర్యమున కొలుపుండి వ్యవసాయమును వృత్తిగా నవలంబించ దలచిన వారిని నివాసమునకు బంపి - దేశము నభివృద్ధిజేయుట కెట్టి మార్గముల నవలంబించవలయునో దెలియ గోరి స్టేటు సెక్రటరీగా రిండియా దొరతనమువారి పేర వ్రాసి రనియు, వారు వేర్వేలు రాజధాని ప్రభుత్వముల వారి యభిప్రాయముల నడిగి రనియు మన రాజధాని ప్రభుత్వము వారు మండిలదండ విధాయిల ని విషయమును గురించి రిపోర్టు నడిగి రనియు, దెలియుచున్నది మండలాధికారుల ప్రకారము మన గొండురో తదో చెప్పకాలము తూర్పుఆఫ్రికాకు పంపబడువారు వలస కూలీలుగా మాత్రము పోరనుట విశ్వయము. ఆంత్రమాత్రముతో మర వేరేములు భింతువులు కా గూడదు. ఒకవంక దక్షిణఆఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు ఒకవంక తూర్పు ఆఫ్రికా యూరపీయనులు మనదేశములవల్ల పంక ను పోవుచున్న అసాధారణమును అక్రమమును గుర్తించి, నూత్ని అధినివేశ ప్రయత్నములందతి జాగరూకులై వర్తించుట యావశ్యకము. హిందూ దేశమును వానాజాతుల సంఘము కేర్చుకొనుట వలన పూర్వపు వైస్ర్యతను మన దేశముల వల్ల నితర దేశములవారు జూడకాలరు. మన మంగీకరింపజాలము. కావున నిచటనుండి పంపబడువారు రందరకు ముందు పోరస్వాతంత్ర్య బాధ్యతను నిరూపించవలయును. జర్జిని తూర్పుఆఫ్రికాకు పోవు హిందూవులకు నచటి యూరపీయనులతో సమాన స్వాతంత్ర్యము లుండవలయును. ఆయుధముల ధరించుట కిష్ట ముండరాదు. హిందూవులకు యూరపీయనులవలె సాత్తులను సంపాదించుటకును విక్రయించుటకును సమస్త వ్యాపారములను ఇష్టానుసారముగ జరుపుటకును దారావుత్రాసులతో స్వేచ్ఛగ నవసించుటకును గమనాగమనములకును హక్కులుండవలెను. వీటిని విస్మయముగ ప్రకటింపవలయును. భూములను తొలుత అనుకూల పద్ధతులపై నీయవలెను. ఆవశ్యకమయినచో నచట నివాసముల నేర్పరుచుకొనిన వారు హిందూదేశమునండి ఇంజనీరు వద్దతివీధి కాకుండ చనివాండ్రను తెప్పించుకొనుట కవకాశ ముండవలెను. హిందూదేశము గత యర్థమునకు 14 లక్షల మందిని కంపిముండెను. ఇతర కాలనీలవారందరును కలసి అంత వైస్ర్యమునే బంపిరి. ఇతర కాలనీలవారికి కొద్దిగనో గొప్పగనో రాజ్యసంపాదనము లభ్య మయ్యెను. జర్జిని తూర్పుఆఫ్రికాను హిందూదేశమునకు తేర్చి దానినిండియా దొరతనమువారు మన దేశభాగముగ పాలించుట కేర్పాటుచేసినగాని నచట కేగు వారికి స్వేచ్ఛయు స్వాతంత్ర్యము నిరాటంకముగ సాధ్యమగునని యూహించజాలము."

ఆంధ్రమహాసభలు

కీర్తిసమావేశావసరము

రాగల యాంధ్రసభలను కర్నూలు మండల సభలు కర్నూలు మండలమునందలి పుష్పాక్షేత్రమైన మహానంది కావ్యనముచేసిరి. మహాసభలను వైత్రశుద్ధపూర్ణము సమయమునందు మహానందియందు జరుపుటయును ననుకూల మని తెలిపి యుండిరి. వైత్రశుద్ధపూర్ణము సమయమునందే ఈ సభ సెలవులును రానున్నవి. ఈ రెండు సమయములును మన భాగ్యవశమున కలసి వచ్చినవి. రాజ్యాంగ సంస్కరణములకు సంబంధించిన నిబంధనలను జేయుట కధికారవర్గము పూనుకొనుచున్నది. దేశమును కలవరపరచుచున్న రాజ్యాంగ సంస్కరణశాసనములను జర్జించుటయు సాంధ్రుల కర్తవ్యమును నిర్ణయించుటయునే నవసరంబగుచున్నది. ముఖ్యముగ సాంధ్రోద్యమమునకు మూలాధారమైన యాంధ్రరాష్ట్ర సభ్యులు గూర్చి సుదృఢాభిప్రాయమును నియోజకవర్గమునకు వ్యక్తముచేయుట యవసరంబై యున్నది. దేశ మంతయును నియోజకసిద్ధాంతములతో వ్యాకులమును బొందక పూర్వమే ఆంధ్రుల వారి కర్తవ్యమును నిర్ణయించుట యవసరము. కాలమును సమీపించుచున్నది. వ్యవధి తీరి యుట మాత్రము గలదు.

వైత్రమానమునందు ముఖ్యముగ పూ సమయమునందు మహానందికేంద్ర జేత్రసేవ సౌమ్యముగను వానందజనకముగను నుం. వైశాఖమాసమునందు గ్రీష్మమునందు మహా ప్రయాణము దుర్భరముగ నుండును. వర్షకాలము మహానందిసభలు కట్టపాధ్యములు. ఒక ను నితరసమయములందు కాల మనుకూల సను రాజ్యాంగ సమస్యలను నిర్ణయించు వెంటనే సభలు కూడుట యవసరంబగుచున ఈ సందర్భములను గమనించి ఆంధ్రమహాసభ ముఖ్యముగ కర్నూలు మండలవాసులు శుద్ధ పూర్ణిమ సమయమునం దాంధ్రమహాసభలను మహానందియందు జరుపుటకు వెంటనే ప్రయత్నములను జేయుమరని సమ్మతమున్నాము. సమాసమున మహానందియందు సభలు గూ యందు మహా విశేషము గలదు. 1. పూర్ణిమకు శ్రీతైల మహాజేత్రమునం దంభావములు జరుగ గలవు. ఆ సమయమునందనా హూతులై వేరికొలది యాత్రికులు రాకపోకలకు మార్గమునందు గల మహానందికేంద్రముతో పాలు చేర్చి యరుగహాయిస నాంధ్రసభలను సేవించుటయును సంభవించును. బ్రహ్మశ్రీ మహానందయ్యగారు దేశపాంశ్య సుబ్బారావుగారు రావు బహద్రులు ఎక్. వి. నరసింహారావుగారు మొదలగు ప్రముఖులను వెంటనే కార్యనిర్వహణమునకు బూనుకొని యాంధ్రోద్యమా దర్శకులను సభలను చేయుటకు మనః పూర్వకముగ వేడుచున్నాము.

న్యాయస్థాన హత్య.

బొంబాయి హైకోర్టులో విచారణ

జమీందారులపై కేసు.

చెన్నైలోని న్యాయస్థాన ప్రాంతాలపైని పాట దీలాపేగారి కడంబూరు మైనరు జమీందారు 16-10-19 వ తేదీన హత్యచేసిన తేబడిన కేసు విచారణ బొంబాయి హైకోర్టులో ప్రధాన న్యాయమూర్తి సర్ నాథుడు మెహ్తా గారు యానెల 2-వ తేదీ ప్రారంభించిరి.

భారత్వ నీయం ఫర్మిటేషన్ చెన్నైలో క్రమశ్చ న్యాయవాది (క్రాస్ ప్రాసిక్యూటర్) సిద్ధే స్మితు బొంబాయి క్రమశ్చ న్యాయవాది (డెఫెన్డ్ ప్రాసిక్యూటర్) వాగ్దాన ప్రభుత్వమువారి వక్తమున ఆర్. డి. యన్. వాడియా (బొంబాయి), దాక్టరు స్వామినాథన్, దాక్టరు ఎ.తి.రాజు (చెన్నై కల్యాణం) గార్లు కడంబూరు మైనరు జమీందారు పక్షమున వాదించెదరు. అత్రావరు సింగంపట్టి మైనరు జమీందారు కక్షమున జే. డి. జే.వారు గారు విచారణ గమనించెదరు. వాడు నేరము చేయలేదని ముద్దాయి తెలిపెను. ప్రభుత్వమువారి వక్తమున సిద్ధే స్మితు గారు వాదమును ప్రారంభించిరి. ముద్దాయి కడంబూరు జమీందారు. వయసు 17 వర్షములు. మైనరు. చెన్నైలోని నీహత్య జరిగినపుడు ఆచట సెక్ టెగవారి కొరకు క్రైమియం గోల్డ్ బ్యాంకు వారిలన నేర్పరచబడి యొక కాలయందు ముద్దాయి నివసించుచు విద్య నభ్యసించుచు నుండును. ఆ కాలము న్యాయస్థాన కళాశాలయందు. దీలాపేగారు ఆ కాలములో కొన్ని ఏండ్లందీ పురపాలకముందు గానుండును. నేరము జరిగినపు డతడు ఆస్తింగు ప్రెసిడెంటుగా నుండును. ఆ కాలములో విద్యార్థుల సంఖ్య తాలిఖ్త. నేరము జరిగినపుడు కళాశాలయందు 9 మంది విద్యార్థులు మాత్రమే యుండిరి. వారిలో 8 గురు వాళ్లు ఆ సింగంపట్టి మైనరు తండ్రి జీవించి ముమ్మారు గాన నరసి ప్రత్యేకముగా చేర్చుకొనిరి. అతడు చేసే నేరము జరిగిన సరికి 8 నెలలు మాత్రమే యుండి. దీలాపేగారికి వివాహ మైనది. అతడు భార్య ను గూడ ఆ కాలము భవనమున జీవించుచుండిరి. వా

ళ్ళ పసిబిడ్డగూడ నుండును. అగ్రరాత్రివేళ హత్యజరిగినదని యుండును. అపుడు 9 మంది విద్యార్థుల చటనుండి. పసి ప్రెసిడెంట్ (ఆయా) పరిచారిక తయిండి యుండును. వాతల న్యాయవద్ద పడుండియుండును. పేగారిని హత్య చేయుటకు యి సింగంపట్టి మైనరుతో కుట్రచేసెను. వారు రెండు వాళ్లను సాఫుచేసి దబ్బించిరి. రాత్రి 12-30 గంటలపుడు గారిని కాల్చిరి. 15-వ తేదీ రాత్రి 7-8) గంటలపుడొక రిఫ్టి విలియండ్ గదిలో గ్రామోఫోనువద్దకు తలమునకొటరు పింగు సాంగు బల్ల వద్దకు యుండిరి. యియును అత్రావరును సోఫాపైనుండిరి. ఉస్మానియరు మైనరు సోఫాపైనుండి యుండిరి. అతని ను 12 ఏండ్లు. దొరను చంపుటకు గూర్చి కడంబూరు సింగంపట్టి మైనరును మాటలాడుచుండిరి. దొర మనల నమూన తరగాన నేరమున చంపరెనని కడంబూరు మైనరు పలికెను. సింగంపట్టి మైనరు వయసు 16 ఏండ్లు. అతడు హత్యచేయుటకు జంకరెన్నకమున పరచెను గాని తక్కినవారి న క మానక చేసెను. అదిగాక అతడన్న మాటలు ధ్వజములు కిక్కురెడినవి తలికినవి గాన వాని సంతకమున లేదని సింగంపట్టి మైనరు పలికెను. వారిట్లు చెప్పించుచుండగ తలమునకొట మయినరు వచ్చెను. వారు ముగ్గురును తెలుతుటపాటు ఆలోచించిరి. వారు మరల తమ గదులలోనికి పోయినపుడు తుపాకులను సాఫుచేయ వారంభించుచు కడంబూరు మయినరు సింగంపట్టి మయినరుతో చెప్పెను. అందరి వార్లు సాత్తుకు రెండు తుపాకులను వారు తీసుకొనిరి. వానిని కుప్పకరించి ఆలములోనుండి మాడు పెట్టెల తూటలను తీసిరి. అపుడు పుర్కాడు సీనియరు మైనరు కడంబూరు మైనరు గదిలోనికి వచ్చెను. దీలాపేగారు తన గదిలోనికి పోవుటకు మాండు రాత్రి 8 గంటలపుడు వెలుతురికి వచ్చి మా మా ఆ క్రూరము వార్లు లం ద రి తో మాటలాడెను. రాత్రి 12 గంటలపుడు కడంబూరు మైనరు తన గదిలోనుండి వెలుతురువచ్చి సింగంపట్టి మైనరును కన్పెసెను. మొదట నేను కాలెదను అది గురి తప్పిపోయినను తే ఆలోగా ఎవరైన వచ్చినను నీ పుకాల్చుచు కడంబూరు మైనరు సింగంపట్టి మైనరుతో చెప్పెను. కడంబూరు మైనరు

తుపాకిని కాల్చగానే సింగంపట్టి మైనరు తరుగి పోయెను. పిమ్మట వారిద్దరును తమ తమ గదులలోకి పోయిరి. ఇద్దరును పరగత్తుచుండగాను కడంబూరు మైనరు తుపాకిని క్రిందు పారవేయుచుండగాను తెరకాయ మైనరు చూచెను. తుపాకి ఫస్టిలను దీలాపేసరికి మెలకువ వచ్చెను. ఆమె నిపుడీ క్షాయ పానమునకు సాక్షిగా పిలువము. ఆమె సాక్షిగా మేజస్ట్రేటుకులను నమోదు చేయబడినది. దానిని చట చదివెను. ఆమెకు సంతాపాతికయినను మనోదృష్టము కలుగుటచే హత్య జరిగిన వెంటనే ఆమె (విజయవేళమున) వెళ్లిపోయినది. దీలాపేగారు కోర్టు ఆఫ్ వార్డు వారికి ముద్దాయిని గూర్చి (వాసిని) వేదికము సంగతులు దీలాపేగారి సోదరునిగూడ తెలియుచు గాని ఆమెగూడ విలంకుపుతో (విజయవేళమున) వెళ్లియున్నది గాన నీ క్షాయ పానమున సాక్షిమిచ్చు పిలువెను. తన భర్త ప్రాణములపాసి కిందబడి యుండగ మాది దీలాపేసరికి వెంటనే పిలువ పొందుపుచు గాని తెలిఫోనులో పిలువెను. అతడు వచ్చిమాతి (పానము) పోయినట్లు తెలుసుకొని పోలి ను వారికి తెలిపెను. పోలిను కమిషనరు వెంటనే, అచటికి వెళ్లెను. తుపాకి పారవేయబడిన తావును తెరకాయ మైనరు చూపించగా రాత్రి 2 గంటలపుడొక సమయన స్పెక్టరు దానిని తీసి తెల్లవారి 7 గంటల వరకును దానిని భద్రపరిచెను. ముద్దాయికిని ప్రెసిడెంటుకును విరోధ మున్నట్లు సాక్షియు కలదని ఫిర్యాదీల న్యాయవాది నడిపెను. పిమ్మట న్యాయస్థాన భవనము ప్రాసానాన (ద్రాఫ్టు మెకను) దానిని సోగ్రాపు తీసిన ఫోటోగ్రాఫును విచారింపిరి.

తొడవరోజు

ఈ నెల 8 వ తేదీన మరల విచారణ జరిగినది. కోర్టు ఆఫ్ వార్డు వారికిని న్యాయస్థానమున మెడికలు ఆఫీసుగా నున్న మేజరు హింగంపట్టగారి సాక్షియు జరిగినది. 15 వ తేదీ రాత్రి 12-30 గంటలకు తెలిఫోనులో న్యాయస్థానము నుండి పిలుచిరి. నేను వెంటనే అచటికి వెళ్లితిని. అప్పటికే దీలాపేగారు చనిపోయిరి. తుపాకిగుండు వలన మరణము కలిగినది. సింగంపట్టి కడంబూరు మైనరులు హత్యచేసినది తెరకాయ మయినరు! వాలో చెప్పి కాకితముమీద వ్రాసి ఇచ్చెను. దానినేను పోలిను వారికిచ్చితిని. అదివరకు దీలాపేసరిగారి ఆరోగ్యము సరిగనే యుండిన గాని హత్యజరిగినది మొదలు చాల అందోళనకరముగా మారెను. వా ఆలోచనముననే విలంకుపుకు సోకరియును (విజయవేళమున) వెళ్లిరి. నేను కొన్ని ఏండ్లనుండి దీలాపేగారి నెరుగుచును. అతడు దాదాపుగా లేవండ మాటలాడు స్వభావము కలవాడు. అతడు కళాశాలను బంబయిలోని నోటీసు యిచ్చుటచేసి నేను వింటిని. కడంబూరు మైనరుకు చేతులదడుకలకు. తరువాత చాల తడవకును మనస్థిమితము తేవండ నుండునని నేను 1919 మార్చి నెలలో స్ట్రెస్సికేటు నిచ్చితిని. చేతులదడుకును మైనరు ఆరోగ్యమునకును సంబంధమేమియును లేదని మేజరు హింగంపట్ట గారు యడిచిరి. పిమ్మట కవరీక్షను చేసిన అసిస్టెంటు స్ట్రెస్సు దాక్టరు మాసిలానుజి గారును చెన్నైలో ఓట్సు కంపెనీ తుపాకుల డిపార్టుమెంటు యిద్దొగి సామూహ్య సర్దుగాను సాక్షిమిచ్చిరి.

అత్రావరు.

అత్రావరు సింగంపట్టి మైనరు కంకర తీర్చపతిగారి సాక్షియు పుచ్చుకొనబడెను. వాయసు 16 ఏండ్లు. హత్యజరుగునపుడు నేను న్యాయస్థాన కళాశాలవరకు 7 నెలలు మాత్రమే యుండి. కళాశాలకు వచ్చిన పిమ్మటనే ముద్దాయి తో కలిసెను. కలిగినది. ఆవారిద్దరు హిందూ వ్రాసెదరు. వని దీలాపేగారు ముద్దాయిని నిందించిన కారణమున ముద్దాయికి పేగారి పై తాలిఖ్తము కలిగియుండెను గాన నరసి చంపరెనని ముద్దాయి చూపించెను. హత్యజరిగినవాడు హత్యకూడదని నేను ముద్దాయితో వాదించితిని గాని అతడు వాదమును నిరాకరించెను. అతని ఆజ్ఞచొప్పుననే అతనితోగూడ నేను తుపాకులను సాఫుచేయుట యన్నును వనలకు చేసితిని. తాను హత్యచేయ బోవునపుడు నేను వెంటపోతున్న నుడచంపెదనని ముద్దాయి చెప్పెను. అగ్ర రాత్రి వేళ ముద్దాయి నేనువద్దకు తావునవచ్చి నన్ను తేబడిలాపేగారి కడరి గదిలోనికి తీసుకొని వెళ్లెను. దీలాపేగారు వసారాలో వంతుకొనిరి. గదిలోనుండి చూచినవారి మంచము లాగుగా కనబడును. తాను మొదట. కాలెదననియు అది గురితప్పిన కాని ఆలోగా దీలాపేసరిగాని మరెవరైన గాని వచ్చిన నేను కాల్చరెననియు ముద్దాయి వాలో చెప్పెను. ముద్దాయి దీలాపేగారి మంచము యొద్దకుపోయి కొద్ది దూరమున నిలచుటచే తుపాకిని కాల్చెను. పిమ్మట నేను ముద్దాయి

యి వెనుకనే తేబడివై బోయి కాల్చెను. మిదవరకుండిని. అతల పోలినువారు నన్ను తేబడి అరెస్టుచేసిరి. ఉర్కాడు సీనియరు మైనరు చెల్లెలి ని వెండి దీలాపేగారు న క లె న ని వాతండ్రి వాలో చెప్పించు న ఉర్కాడు సీనియరు మైనరుతో మైత్రుని సంపాదించుటకు నేను న్యాయస్థానమున వెళ్లితి. వెళ్లిన పిమ్మటనే తుపాకిని కాల్చుట నభ్యసించితిని. అదివర కెన్నడు కాల్చలేదు. అదివరకు నేను ముద్దాయి కెన్నడును వెనుకతేను గాని హత్య జరిగినవాడు మాత్ర మతడు నన్ను గూడ చంపునేమో యని నేను చాల భయపడితినిని అత్రావరు తెలుపబడెను.

2-వ తేదీన గూడ అత్రావరు సాక్షి విచారణ జరిగినది. వాడియా గారు అత్రావరును 2-3 తేదీలలో కాగ్రువరీక్ష చేసిరి. నేను దీలాపేగారిపైని తుపాకి కాల్చెను. మరు విచారణ జరిగిన వాడు నేను విలంకుపులకు భరింపలేదు. నన్ను గురితంప పిలువెనంద చేయుటకు నేను యత్నింప లేదని అత్రావరు చెప్పెను. అత్రావరు ను ముద్దాయి యును తెరసాలోనున్న పురు ముద్దాయి అత్రావరుకు (వాసిన తేబడు అందుకు అత్రావరు వంపిన క్రతుత్తరమును అత్రావరు పోల్చెను. మనము ఉర్కాడు మైనరుకు నమ్మి గుండులన నిట్టిగతి జట్టికది. వీడకలు చెప్పిన క్రూరము నేను తెలిపితిని గాన మీరు నామీదను వాతండ్రిమీదను కోరినవకుడు" అని అత్రావరు ముద్దాయికి వ్రాసెను. దానిని గూర్చి వాడియాగారు అత్రావరుకుడిగి. నేను స్వబుద్ధిచేత వ్రాయలేదు. ముద్దాయి (సోదరులమున) వ్రాసితిని. కడంబూరు సింగంపట్టి మైనరులు దీలాపేగారిని చంపుటకు కుట్రచేసినది యెవరైనను నిజముగానవిననది తెరకాయ మైనరును యిద్దెమైనరు చేత దాక్టరు స్వామినాథన్ దాక్టరు ఎ.తి.రాజులు గార్లొకలేఖను (వ్రాయించిరి ఇట్టి లేఖను నీవుకూడ వ్రాయవలెనని న్యాయవాదులు తెలిపిరి గాన వ్రాసి వంతుచుని ముద్దాయి వాడు వ్రాయగా ఎటులైన విమర్శదను కావలెను అందోళనయును అట్లు వ్రాసిన వాడు పరించునని నమ్మితి. వాతేబలో ముద్దాయి వ్రాయుచున్న రీతిని వ్రాసితిని గాని నేభాలోని విషయములు తప్పులుగావు. నేను ఉర్కాడు సీనియరు మైనరుతో కుట్రచేసితినియు నేనును పుర్కాడు మైనరును దీలాపేగారిని చంపితినియు తెలుపబడిన విషయము సత్యముగాదు. మాతండ్రి తెరసాలో నన్నును ముద్దాయిగూడ చూచి మూడురెండు గూడ మాటలాడెను. విచారింపరము. నిజము చెప్పచుని మాతండ్రి వాలో చెప్పెను. విచారింపిన లాభములేదు. పురాకృతము ననుభవించరెనని వాతండ్రి పుర్కాడు మైనరుతో చెప్పెను. "నీ నీమయును మాటలాడకుము నాకుమాదుని అత్రావరుకు చేసి వాని నిన్నునుగూడ కాపాడెదనని వాతండ్రి ముద్దాయితో చెప్పిన విషయము వాడు వ్రాసెను. మేతనని అత్రావరు చెప్పెను. సింగంపట్టి మైనరు హత్యజరిగిన వెంటనే పోలిను వారి ఎదుట నిచ్చిన కాగూలమును దాఖలు చేయ గోరెదను. అపుడతడు ముద్దాయిగా నుండలేదు. ఆ వాక్కులము. వాదమును బలపరుచునని ప్రభుత్వమువారి పక్షమున వెల్లగుచు నిన్ను విందిరి. వాడియా గా రాక్షేపించిరి. కొంతవర్ష జరిగినది. ఆ వాక్కులము దాఖలు చేసుకొన బడెను. నేనిపుడు తెలిపిన విషయములనే మొదట పోలినువారిగూడ న్యాయస్థానములో తెలిపితినిని అత్రావరు నడిపెను.

యితర సాక్షులు

న్యాయస్థానము సమీక్షమున రెండు తుపాకులను దొరికినది. కొన్ని తూటాలుగూడ దొరికినవి. పిమ్మట ముద్దాయి బల్లలో ముగిసి తూటాలు దొరికినవి నమూన స్పెక్టరు తాతి యానుగారు తెలిపిరి. హత్య జరిగిన వెంటనే న్యాయస్థానంలోని వార్డులందరి యొద్దకు వాక్కులములను పుచ్చుకొంటిని. అత్రావరు వాక్కులమును గూడ పుచ్చుకొంటిని. కడంబూరు మైనరే హత్యచేసెనని అత్రావరు తెలిపెనని పోలిను అసిస్టెంటు కమిషనరు జగదీశ్వరయ్యగారు తెలిపిరి. దీలాపేగారు వార్డులనుగురించి కోర్టు ఆఫ్ వార్డు వారికి వంపిన రిపోర్టును యెల్లము చేయుటకు కోర్టు ఆఫ్ వార్డు గుమాస్తాను ఫిర్యాదీలు సాక్షిగా రప్పించిరి. ముద్దాయికి హత్య చేయుటకు కలకలము వారిపోర్టు బలపరుచునని వెల్లగుచు నడిచిరి. తుపాకుల అసంబద్ధతని వాడియా గారు వారింపగా న్యాయమూర్తి వాడియాగారి వాదము సంగీకరించెను. ఉర్కాడు సానియరు మైనరు. ఇతనివయసు 12 ఏండ్లు. ఇతడు భారతముగ అంగ్ల భాషలో కొంతతేవండ కడువడిగ మాడలాడెను. వెళ్లకుగారు

ఈ కేసులో మరణదండన విధింపబడిన 8 గురిలో 3 గురికి మాత్రము ఆ కేసును ద్వీపాంతరవాసశిక్షగా మార్చుటకు గవర్నరు ఆనవల సందులుగా రంగీకరించిరి. తక్కిన 4 గురి విన్నపముకు ప్రోసీక్యూటెడ్. మరలపిరిగూర్చి యిండియా మంత్రిగారికి నిజ్జప్తి పంపబడెను. 1918 లో గోవులను చంపుటనుగూర్చి హిందువులకు మహాన్యదీయులకు కలిగిన పోరాటము సందర్భమున జరిగి కేసులు విధింపబడెను. మహాన్యదీయులు గూడనివ్వుడు మరణశిక్షలకు అయి జనప్రకటన కోరుచున్నారని నిజ్జప్తియను ప్రాయశుడెను. సామ్రాజ్యశాసనసభయందలి అసభ్యుల సభ్యులుగూడ జనిమయమున యిండియామంత్రి కొక నిజ్జప్తి పంపిరి. 1918 సెప్టెంబరు లో అల్లరులు జరిగినవి. 185 గురికి ద్వీపాంతరవాసమును 8 గురికి మరణశిక్షయును విధింపబడెను. 1918 సెప్టెంబరులో అల్లరులు జరిగినవి. 1919 ఆగష్టులో కేసులు విధింపబడెను. రాజుగారు కనికరమును చూపవలెనని ప్రకటించిరి. మహాన్యదీయులుగూడ శిక్షితులను కనికరింపవలెనని కోరుచున్నారని మిలీటరీసెంటుడే ప్రాణదానము చేయగలిగెదనని యిండియా మంత్రిగారికి శాసనసభ్యులు కలిపి వ్రాసెను. రాసింబజారు మహారాజు కరించాయి, మురేంద్రవర్మ బెస్టి, సమ్రా, కనికారాజు, మిర్ అసదాల్, ప్రీతానకాస్త్రి, కపర్తి, పటేలు, సింహ, చందారంగస్వామయ్యంగారు, నేటునక్కలు, నుండరసింగు, మాలికు, తివానా, భూలో, శర్మగార్లు, సంతకములుచేసిరి. దానివలన సర్ కేందర నాయకుగారికి గూడ పంపబడెను.

లండను, జనవరి 29:—యొద్ద కాశ్యాలు (తరుగు) మె నహూమియా యందలి సైనిక శివ్యమున బహుద
బాహుబుని యొప్పులో శారంగమును నెలకొల్పిన నుండి
గతే తామేరేవునండి బహుదశివ్యమున అచ్చటికి వం
జిరి. జనవరి మొదటి 15 రోజులలో 3000 మంది సైనిక
దొంగలు మె నహూమియానుండి ఇంగ్లండున కేరెంచి.

World News.

(Reuter's Agency.)

General Koltchak's Surrender.

Allies and Koltchak.

Endeavour to Secure Release.

London, January 29.

PARIS.—The French Government has sent instructions by telegraph to the Allied High Commissioner in Siberia to endeavour to obtain Admiral Koltchak's release.

Bolshevist Activities.

London, January 30.

A Harbin message to the *Times* dated the 20th instant says that the Japanese and the Bolshevist Commanders met at Nikolsk and arranged that the former should control the railway station and the latter the workshop of the town. After a brief fight on the 26th the majority of Government troops went over to the Bolshevists the remnant retiring to the Manchurian border.

A Typical Ultimatum.

London, January 30.

A Moscow wireless says that the Soviet Government has sent a Note to Poland declaring that extreme elements in the *Entente* are endeavouring to incite Poland to an unjust, senseless and criminal war against Russia and urging that there are no questions, which cannot be solved by negotiations, concessions and mutual agreements.

Reported Arrest of General-Judenitch.

LONDON, January 30.

STOCKHOLM.—It is reported that General Judenitch, who was contemplating leaving Estonia with a large sum of money belonging to the Northwest army has been arrested.

Siberia Overrun with Bolshevism.

LONDON, January 30.

A Harbin message to the *Times* dated the 24th instant, says that Czechs totalling about fifteen thousand are spread out on the railway from Irkutsk westward for four-hundred miles and are in a most precarious position, owing to the whole country being Bolshevist, while the railway line, though under the Czechs control, is damaged in innumerable places and the workmen are refusing to do necessary repairs. The Bolshevist headquarters at Tomsk offered the Czechs repatriation across Russia, on condition that they surrendered General Kolchak with gold, treasure and military supplies. The Czechs handed over General Kolchak, but are holding on to the gold, which the Bolshevists have sworn shall never pass east of Baikal. A Polish division numbering five-thousand man, murdered their officers and went over to the Bolshevists while General Semenov's force has been reduced by desertion to two-thousand Cossacks. Large numbers of his Austrian and German soldiers have also joined the Bolshevists, who are everywhere getting the upper hand and practically the whole population of Siberia is ready to accept Bolshevism.

Stemming the Tide in Baltic States.

LONDON, January 30.

The *Times* learns that representatives of Finland, Estonia, Latvia and Poland, lately held a conference in Helsingfors and decided in principle on the formation of a defensive League against Bolshevism. A Military Commission has been appointed to draw up details of the plan.

Indians Outside India.

LONDON, January 30.

The Indian Overseas Association is actively promoting the interests of Indians outside India. It has been corresponding with Colonial and Indian officers to secure wider terms of reference and satisfactory Indian representation before the South African Asiatics Commission.

The Yugo-Slavs.

LONDON, January 29.

PARIS.—The Yugo-Slavs reply to the Allies ultimatum of January 21st, says—Yugo-Slavia cannot understand how the Treaty of London, to which Yugo-Slavia was not a party and which was never communicated to it could be applied to Yugo-Slavia in the event of its failing to accept immediately the Allied proposals. The Yugo-Slav Government cannot accept the proposals entirely and asks permission to submit modifications necessary to assure peace in the Adriatic. The Government points out that the proposals do not guarantee the Italian evacuation of Fiume or Zara when they are created independent States and concludes by expressing willingness to settle the difficulties in a conciliatory spirit.

Rumania and Allies.

Desire to Remain in Closest Contact.

LONDON, January 29.

The Rumanian Premier, interviewed by Reuter's representative in London, referred to Rumania's desire to remain in the closest contact with the Allies. He said, as regards the Bolshevist danger, that to his knowledge the Bolshevists were preparing a campaign for the spring with a well-organised army trained by German officers. Rumania was very watchful and would take all measures for defence. He had communicated with the Supreme Council as regards the establishment by the Allies of a sanitary cordon from the Baltic to the Black Sea to prevent the spread of disease.

U. S. Treasury Arrangement.

LONDON, January 30.

WASHINGTON.—According to a Treasury statement, the accrued interest on American loans to European countries is now approximately \$25 million dollars. The Treasury proposes to defer the collection of interest pending reconstruction in former belligerent countries. Britain owes 14,441,000 dollars and France 94,022,000.

The Turkish Peace.

Indian Moslem Demands Discussed.
Postponement of Settlement Inevitable.

LONDON, January 28.

The *Daily Telegraph* expresses the opinion that in view of the uncertainty of the political situation in France the further postponement of the definite handling of the Turkish Peace settlement seems to be unavoidable. The paper emphasises that the feelings of Moslems with regard to Turkey must be very fully considered. It would be most imprudent to give any ground for suspicion that the rights of Turkey as a Nation are less important in the eyes of the Allies than those of any Christian Nation. The address of the Moslems and Hindus to the Viceroy is open to the interpretation that nothing less will satisfy Indian Mahomedans than the maintenance of Turkish sovereignty unimpaired as it stood before Turkey entered the war. The *Telegraph* is convinced that the mass of the Moslems in India is no more disposed to press such a claim than the Allies are likely to listen to it, or to take any decision founded on a belief in the essential humanity of the Turk. The Supreme Council will deal with the wardenship of Holy places in the light of the best evidence and advice available which will be as far as doctrine goes, those of the Mahomedans. Effective international control of the Straits has been decided upon, but Constantinople cannot be made other than Turkish without violating as against Moslem people, the principles of the settlement which guided our statesmen in dealing with Christian peoples.

Colonial Veterinary Services.

Enquiry Committee Appointed.

London, January 29.

The Colonial Secretary has appointed a Committee to consider whether the staffs of the Veterinary Departments of various Colonies and Protectorates are adequate, and, if necessary to recommend increases of staff and improved salaries, also to make recommendations regarding the improvement of arrangements for recruiting such veterinary staffs. The Chairman of the Committee is Sir Herbert Read, and its members are Sir J. Macfadyen, Sir Stewart Stockman, President of the Royal College of Veterinary Surgeons, Professors J. Share Jones, and O. C. Bradley and Major R. D. Furse.

Question of Gold Value.

Position of Bank of England

LONDON, January 30.

At a meeting of the Champion Reef Gold Mining Company, Mr. Edgar Taylor stated the Bank of England's offer to Indian gold producing companies of same terms, as African companies, received was not acceptable in view of the special conditions of Indian Gold-producers, but that Bank had recently shown a disposition to facilitate the negotiation of an entirely new arrangement with the Indian Government.

The Silver Market.

LONDON, January 30.

Messrs. Montagu's report says that the rise in price has been due to scanty supplies, the strength of China exchange, and the weakness of American exchange.

The Paisley By-Election.

Socialist Candidate Declines Nomination.

LONDON, January 29.

Mr. Paul, whom the Paisley Socialists invited to stand for election, has declined the invitation.

Demobilisation in Mesopotamia.

LONDON, January 29.

The War Office states that the personnel that is to be demobilised in Mesopotamia is now sent to the Port of Embarkation, a month before it is due to leave. Three thousand officers and others left Mesopotamia for Home in the first fortnight of January.

Cotton Operatives' Wages.

Movement for Big Increases.

LONDON, January 29.

Cotton Operatives Organisations are making preparations, with a view to the termination on March 31st, of the present wages agreement. The recent prosperity has led them to contemplate large advances. Three main bodies composed of Spinners or Minders, Carders and Weavers will act separately. It is expected that Carders for the first time will claim equal wages to Minders involving a large advance and it is expected that Weavers will ask for a hundred per cent. increase on the present rates equal to four times the wages before the war. Half a million people will be affected of whom the Weavers are in the proportion of two to one.

Evacuation of Beirut.

LONDON, January 29.

The *Times* states that British evacuation of Beirut was completed on January 19th and the whole area of French occupation is now clear of the British.

Cable Services.

Extension and Improvement.

LONDON, January 30.

The Eastern and Eastern Extension Telegraph Companies are each increasing their capital by a million sterling to meet the cost of extending and improving cable services.

The American Loan.

LONDON, January 30.

WASHINGTON.—The Secretary to the Treasury considers that the amount of loan to Austria, Poland and Armenia might be safely reduced to 125 millions dollars. The reduction is rendered possible through the generosity of Britain, which has definitely agreed to provide ships for the transport of food.

Lord and Lady Inchcape.

LONDON, January 30.

Lord and Lady Inchcape leave for Marseilles to-day, to join the "Khiva" en route for Bombay.

Indian Telegrams.

(Associated Press.)

Burma Reform.

Sir R. Craddock's Speech.

RANGOON, February 2.

Speaking at the annual dinner of the Rangoon Trades Association Sir Reginald Craddock said he could give no idea of when a Burma Reform Scheme would be introduced as he did not know nor could he say whether it would be his scheme or a different scheme. His scheme has been again submitted with certain administrative modifications. He alluded to the need of a Development Commissioner and foreshadowed the early appointment of a Director of Industries for the province. His Honour also chaffingly alluded to his being styled an arch bureaucrat and said that whatever scheme of reforms might be introduced, the co-operation of all races and classes would be necessary for its success. He also hoped that when Lord Meston's Commission came to Burma they would be persuaded of Burma's claim to better treatment as regards finance, in which case progress could be greatly accelerated and stated that the next budget would show the largest appropriations for public works expenditure ever made in Burma. His Honour congratulated the arbitrators in the mill-hands dispute on the result of their labour. The Government, though obliged to interfere in rice trade control in order to avert consequences which might endanger the welfare of society, had no intention of trying to absorb the rice trade as any interference with trade was abhorrent to them and they did not properly understand a business of that kind. Concluding, His Honour said that everyone hoped the Prince of Wales would include Burma in his programme of visit to India and he was sure that Burma would give a fitting reception to His Royal Highness—

A Swindler's Operations.

Sentence in Lucknow Case

Lucknow, February 2.

The Lucknow Trades people had a visit by an individual calling himself Captain R. H. King, R. E., who between 24th December, 1919, and 12th January, 1920, patronized local jewellers and motor companies and obtained valuables tendering in payment bogus cheques. The accused was at a hotel in Cawnpore with part of the property as he had disposed of a major portion locally and which was also traced and recovered amounting in all to Rs. 6,000. The accused was put up before the City Magistrate and he stated that he was an American but waived his right to be tried as such. He was convicted under sections 416, 420, I.P.C., to eight months' rigorous imprisonment for each of three charges—the sentences to run consecutively.

BOMBAY MILL STRIKE.

Deadlock Continues.

BOMBAY, February 2.

The deadlock in the mill strike continues. Only Indo-China Mill men have resumed work and were escorted home under Police protection. The strikers are holding meetings frequently to consider the situation without coming to any decision. The hope is entertained that more men will resume work to-day.

End in Sight.

The end of the mill strike is in sight. This morning some 55 mills resumed work with a fairly large number of men.

Bombay Mill Strike.

Men Resume Work.

BOMBAY, FEBRUARY, 2.

As the day advanced the news of resumption of work in most of the mills spread rapidly round the city and was generally received with a feeling of relief. Early in the morning some fifteen mills in the Parel area led the way by resuming work and mill after mill followed suit in rapid succession. The total number of mills which had resumed the work steadily rose during the day and by the evening it was estimated that some 75 mills had already set their spindles going and that only some fifteen or so continue to remain idle. There is not a full complement of men in all mills but this is only to be expected for the first day or two. With a view to assure men, who resumed and were willing to resume work, of safety from molestation, police and military patrols were moving about in the mill area throughout the day, although there are pessimists who anticipate that the resumption of work by strikers is going to be only temporary, that is to say, until they get the promised bonus and December wages which would keep them going again. Well informed people do not share this belief. If anybody rejoices more than all others that the strike is about to end it is the racing fraternity who now see the prospect of resumption of Bombay racing after more than a month.

(REUTER'S.)

Europe's Financial Stress.

Discussion of Remedies.

LONDON, January 30.

It is probable that an International Conference is being arranged with the object of devising some steps for the purpose of stabilising the financial position in Europe, but it is considered unlikely that any immediate improvement in the rates of exchange will result. One step that might be taken would be to grant credit to other European countries.

Obituary.

Mr. James Monro.

LONDON, January 30.

The death of Mr. James Monro is announced.

Lord Sinha. CALCUTTA COMMISSIONER'S BANQUET. Lord Sinha on Co-Operation.

CALCUTTA, February 1.

Last night the Commissioners of the Calcutta Corporation gave a banquet in honour of Lord Sinha. After dinner the Hon'ble Mr. C. F. Payne, Chairman, presented Lord Sinha with an address. In reply, Lord Sinha, after expressing gratitude for the honour they had extended to him, said that the successful operation of the Reform Act would depend on the cordial co-operation, enlightened zeal, and public spirit of all classes and communities. To his mind, the city fathers of Calcutta had shown by their labours what results could be achieved in the domain of self-Government. He knew that it was due to the determination and cordial co-operation of all classes and communities that made Calcutta what it was to-day. He understood that they had a Club, the Corporation Club of which all of them were members and by reason of the amenities of that Club including the absence of all sectarian restrictions on food, drink and smoke, racial aloofness and political prejudice had made room for mutual understanding and good fellowship. Mr. A. C. Bannerjee whom no one would accuse of extreme moderation or any lack of sturdy independence was believed to be the Secretary of their Club and this fact alone bore eloquent testimony to that spirit of adjustment and compromise which was so eminently characteristic of their deliberations. He was confident that, whatever its constitution might be the Corporation of Calcutta would work in future as it had worked in the past with a single purpose the amelioration of the condition of life of all numerous people who dwell in this city.

The Hon'ble Mr. W. H. Phelps proposed the toast of the guests, after which Mr. B. N. Basu and Mr. J. A. Jones spoke. Mr. A. C. Bannerjee said that Lord Sinha and the Hon'ble Mr. Phelps had referred to him as if he were an Extremist. He had been an Extremist, but the war had worked a miracle in the Extremists. Before the war when those continuous fights were going on between Europeans and Indians, he and many like him thought it would be well to rid the country of Europeans, but he did not feel so now. There were many outside to whom he was sure his voice would reach when he said that the war had revealed to them that they all belonged to an Empire in a spirit of harmony. Their destinies, the destiny of England and of India, had been indissolubly tied. They could not get away from each other. India's strength lay in England's strength and in England's strength lay India's strength. They should work together. United they would be able to oppose all obstacles. The Congress, which at a time was the same as an Extremist Swadeshi school, had changed its view. The difference between the Extremists and the Moderates was difficult to follow. The Extremists wanted to catch the Moderates but they ran away. He did not know whether Lord Sinha or Mr. Basu were Extremists or not. It would be as difficult to define an Extremist as it would be to define a Moderate. They should have one supreme ideal, and that was the welfare of the country and the well-being of the empire. If they kept that ideal before them he was certain that Indians and British would work together as harmoniously as they had worked in this Corporation. They would then feel that they could stand together. At the same time they should not be too submissive. If they stood upon their rights they would find that they would be respected.

The Mahsud Campaign. Official Report

DELHI, February 2.

A *communiqué*, dated 2nd Feb., says:—On the 1st February the Derajat Column made a further advance of two miles up the tank over difficult country. Enemy opposition was confined to sniping. Aeroplanes located large parties of the enemy and secured good targets. The enemy Lashkar near Janjal is now about four thousand strong of whom sixteen hundred are Wana Wazirs. Shah Daula is reported to be with them. One of his two guns has been in action and has fired several rounds at our forward pickets without doing any damage. The exact calibre of these guns is not known, but they are probably old pattern mule guns, firing about a 9½ shell, in which case they will be easily outranged by our mountain guns. The Mahsuds are reported to have lost twenty killed during our advance to Ahmedwan on the 28th January. Lala Pir the Mullah from Khose left Mahsud on the 29th January, to return to Afghanistan.

Calcutta Taxi Strike.

CALCUTTA, February 2.

The taxi driver strike continues. Rickshaw men followed suit to-day and not a single rickshaw is out. Their grievances are similar to those of the taxi drivers. The Tramway Company ran extra cars to-day. It is stated that European police sergeants and soldiers who possess knowledge of driving will act as taxi drivers during the continuance of the strike. Fifteen drivers were prosecuted before the Chief Magistrate for insisting on the taxi drivers removing their cars from different stands. The hearing was postponed.

Imperial Legislative Council.

Mr. Bannerjee's Resolution.

DELHI, January 3.

The following is the full text of the resolution which Mr. S. N. Bannerjee will move at to-morrow's meeting of the Legislative Council:—That this Council recommends to His Excellency the Governor General in Council that he may be pleased to appoint a Committee consisting of Mr. Srinivasa, Sastri, Sir Dinshaw Wacha, Pandit Madan Mohan Malaviya, Dr. Tej Bahadur Sapru, Mr. B. N. Sarma, Mir Asad Ali Khan Bahadur, Mr. W. E. Crum, Mr. Majoribanks and the mover (A) to examine the scheme of colonisation which the deputation from British Guiana desire to put forward and to report thereon and make recommendations to the Government of India and (B) to meet the deputation from Fiji which has arrived in this country and to examine any proposals which they may put forward and to report thereon and make recommendations to the Government of India.

The Newington Murder. Bombay Trial Opens. Prosecution Case Opened.

BOMBAY, February 3.

Major Hingstones, I.M.S., Medical Officer, Court of Wards and of the Newington College, Wards, examined deposed that on the morning of the 16th October, at about 12-30 A. M. he received a telephone message from Newington and immediately proceeded there. He found life extinct in Mr. De La Hey and discovered that death was due to a gunshot wound. Berekai, a minor at Newington, had told him that minor Zamindars Singampatti and Kadambur were the perpetrators of the crime and witness had handed to the police a chit containing their names and written by Berekai. Mrs. De La Hey was in normal health before the murder but after the incident her condition had become very critical and on his advice Mrs. and Miss De La Hey had gone home.

In cross-examination Major Hingstone said that he knew Mr. De La Hey for some years and he was a very outspoken man. He had heard that Mr. De La Hey was under notice to leave college. He had given the accused a medical certificate in March 1919, to the effect that Kadambur was suffering from tremor hands and would be very nervous at examinations.

In re-examination witness said that tremor hands had nothing to do with the brain.

Dr. Masilamani, Assistant Surgeon, who held the *post mortem* examination on the body of the deceased and Samuel Nurse, assistant in charge of the Gun Department, Messrs. Oakes & Co., Madras, next gave formal evidence.

Sankara Tirupathi, Minor Zemindar of Singampatti and approver, next examined, said that he was sixteen years old and joined Newington only seven months before the murder. He knew the accused only after he came to Newington. Kadambur was incensed against Mr. De La Hey for having called him an uncivilised Hindu Tamilian and suggested that Mr. De La Hey must be shot. On the day of the occurrence witness protested against Kadambur's idea, but he was overruled and at Kadambur's bidding, witness also cleaned the gun, examined the cartridges etc., along with him. Kadambur had threatened witness with shooting if he did not follow him while he went out to shoot Mr. De La Hey. At midnight the accused came to witness' bedside, woke him up and made him follow the accused to Mr. De La Hey's office room whence they could see Mr. De La Hey's cot in the verandah. Accused enjoined witness to be ready and shoot Mr. De La Hey in case accused missed his aim and shoot Mrs. De La Hey or others that might appear on the scene. Accused went near Mr. De La Hey's bedside and from a distance of a few paces fired the gun, after which witness followed the accused, ran upstairs and lay on his bed. He was later roused by the police and subsequently arrested.

Cross-examined, witness denied that he went to Newington for the purpose of making the acquaintance of Senior Urkad whose sister his father wanted the witness to marry. He used for the first time firearms only after joining Newington. He was not generally afraid of the accused except on the day of the occurrence when witness was afraid that accused might do him injury if he did not accompany him, etc.

Cross-examination was not concluded when the court rose for the day.

Further Proceedings.

The hearing of the Newington murder case was resumed at the High Court Sessions to-day. Minor Zemindar of Singampatti (approver) further cross examined by Mr. Wadia said he was quite sure he did not shoot Mr. De La Hey. It was not true that on the inquest he was dressed up to neck as a sort of disguise. Witness next identified a letter written by the accused to him and the reply he sent to the accused while both were in jail. In the letter witness wrote to the accused that he stated that they both trusted Urkad and had come to such a pass that the statement he made as approver was prepared by his pleaders and that the accused should not have any displeasure against witness and his father. Witness explained that he wrote that letter not of his own accord but at the instigation of the accused who informed him that Dr. Swaminathan and Dr. Edhiraj had obtained a letter from minor Chundi to the effect that although it was proved that Kadambur and Singampatti had planned the shooting, as a matter of fact it was Berekai who had committed the murder and that the two legal advisers wanted the accused to obtain a letter from witness and also that the statement in the letter he had written to the accused was not true but in his anxiety to get out he was given to understand that a letter would help him to do that he had written that letter. The statements contained in it were not true. It was not true that he had conspired with Urkad (senior) and that it was he and Urkad who had shot Mr. De La Hey. His father had seen him as well as the accused in jail and had talked to them. His father had told him not to be sorry and to speak the truth. His father had told Urkad "Don't be sorry. I cannot be helped. Every one must submit to his fate". Witness did not remember his father having told the accused to keep his mouth shut and that he would first make witness an approver and then get the accused out. Mr. Weldon on behalf of the Crown at this stage applied for permission to put in a statement the witness had made to the police shortly after the murder when he was not an accused as corroborative evidence. Mr. Wadia objected but after some argument the statement was put in. Witness said he had made a statement identical to one he made in the Court to the Police when they came to Newington after the murder.

Sub-Inspector Tathain.

Sub-Inspector Tathain then gave evidence in regard to the finding of the two guns and cartridges nearby and to the recovery of cartridges from the accused stable in course of search.

Mr. Jagadeshwara Iyer.

Mr. Jagadeshwara Iyer, Assistant Commissioner of Police deposed to recording statements of all wards at Newington shortly after the murder. He also took statement of the approver Singampatti who mentioned Kadambur as the person who committed the murder. A clerk of the Court of Wards was next put into box in order to produce the report sent to the Court of Wards by Mr. De La Hey about the minors in Newington which Mr. Weldon said would prove some motive on the part of the accused.

Mr. Wadia

Mr. Wadia questioned the relevancy and His Lordship upheld Mr. Wadia's objection.

The Junior Urkad

The Junior Urkad, a lad aged 12 was next examined. Speaking in fluent English without the help of an interpreter witness in reply to Mr. Weldon said he was not nervous and corroborated the approver's story so far as matters which came within his knowledge was concerned. Cross examined by Mr. Wadia witness said he did not know if Singampatti had always told his brother (senior Urkad) that he wanted to marry their sister. He knew Kadambur's suggestion was a horrible one. When the wards were at Ooty some time before the murder Berekai and Talawankote had got into trouble over the report of their conduct in regard to a woman to the principal. He did not report to Mr. De La Hey of the impending danger because the accused was with him the whole of that evening practically guarding him. It was not true the police had told him he would be deprived of property if he did not give evidence.

Minor Zemindar of Talawankote

The Minor Zemindar of Talawankote, another ward of Newington was the next witness. He deposed to having overheard part of the conversation that passed between the accused and Singampatti in the billiard room. The case is proceeding.

The Currency Committee Report. Opinions in Calcutta.

CALCUTTA, February 2.

Apart from the general dulness due to the further change in sterling exchange the report of the Currency Committee did not occasion much stir in Calcutta commerce the main conclusions having already been anticipated as inevitable and generally considered satisfactory. Everyone is glad that there will be no experiments in the direction of inconvertibility of paper. The Banks opened irregular but stabilised in the neighbourhood of 2/8 1/2 for April-May and at 2/8 ready. There was some demand for remittance.

The *Statesman* observes that any change in currency which tends to provoke competition or diminish demand may inflict a deplorable injury upon Indian industries and upon all whose livelihood depends on them.

The *Englishman* heartily approves the committee's decisions, considering that producers may balance their loss of enhanced contingent profits in outside markets against their gains as consumers. Producers for export can afford the slight diminution in the present large profits without injury to business.

Bombay Views.

BOMBAY, February 2.

The Bombay financial and mercantile community is studying the Currency Committee report. There is a more or less suspension of business. Exchange banks quoted 2/4 and QR as official rate for bills of collection. Some banks started selling at 2/5 and by 2 o'clock the rate was 2/7 and QR. It is expected the market will be better stabilised when Government announces the rate of Reverse Council bills on Wednesday. The rates of mill shares at the stock exchange have been depressed as the result of the announcement.

The *Times of India* commenting on the 'majority' reports say the stability which the committee recommends is a stability dependent on the continuance of high prices and a large balance of trade in favour of India. Most people surveying the situation will probably regard these conditions as assured. We can only say that firms with unique experience of Indian trade are by no means so confident and look with some anxiety to the possibility of a reversal of this balance. The *Times* suggests that the minority report in which Mr. D. M. Dalal develop his thesis must be studied for a masterly summary of the Indian Currency situation. The paper continues.—In a *Communiqué* the Secretary of State accepts the consequential obligation to sell telegraphic transfers in London based on sterling equivalent of price of 11-30016 grains of fine gold as measured by prevailing sterling dollar-exchange. We can only hope that the Secretary of State realises the extent of the obligation which he thus accepts.

Considerable Excitement in Exchange Market.

BOMBAY, February 3.

The report of the Currency Committee and the action of the Secretary of State thereon have created considerable excitement in exchange market in Bombay. It has been received unfavourably by banking circles and condemned by exporters as tending to prejudice the export trade of the country. The action of the Secretary of State in making the exchange depend on cross rate with America is looked upon with great misgiving and alarm and it is generally believed that instead of making the exchange stable, it will make it most unstable and fluctuating in a manner which would upset all calculations.

An eminent English banker told the "Times of India" representative yesterday that he heard that it was likely to bring the export trade to a standstill. As the imports into the country were steadily increasing it would produce weakness in exchange. He wondered how the Government of India were going to meet the demand of reverse council bills as he believed, later on, even two millions a week would not be sufficient for the whole of India. The Indian export trade had already suffered and if the Indian producer had to accept lower price he would suffer considerably more.

Mrs. Besant on Theosophy.

LUCKNOW, February 3.

Mrs. Besant delivered her second lecture on Monday the 2nd instant at the Rifaiah Hall at 5-30 P.M., the subject being "The present duties of the Theosophical Society in India." Mr. Syed Nabibullah again presided. She began by saying that the Theosophical Society did not seek to form a separate creed, but took the greatest truths from all religions and tried to put into practice the noble doctrines common to every religion such as the unity of God and the brotherhood of man. The society does not ask any one to give up his or her religion, for it recognises that all religions are true and lead to the same goal and therefore proselytism is not its object. She concluded by addressing a most touching appeal to her hearers to bury hatred which only destroys and practise love which builds and sustains.

Bengal Legislative Council.

The Reform Act.

CALCUTTA, February 3.

Lord Ronaldsday presided over the meeting of the Bengal Legislative Council to-day. Before considering the business on the agenda, His Excellency made a lengthy statement regarding the procedure to be followed by the Government of Bengal for putting the provisions of the Reform Act into operation. He said that with regard to the Bengal Legislative Council, the preparation of an electoral roll would be an undertaking of great magnitude. The census qualification which would give franchise to the cultivating class went outside the scope of any of the upto date official records and His Excellency invited the co-operation of village officials in drawing up election bills. A bill to prevent corrupt practices at elections and to provide for the disposal of electoral functions would also have to be considered. The number of voters under the existing system was not more than twelve thousand, while under the Reform Scheme the number of votes would come to 2 million and a half. They would have to give consideration to the advisability of introducing a system of election by ballot in preference to the ordinary open recording of votes. His Excellency asked the help of non-official members on the questions to be submitted to them.

Rai Radha Churn Pal.

Rai Radha Churn Pal moved that a message expressing loyal and dutiful homage and gratitude of the people of Bengal be conveyed to His Majesty the King Emperor for his gracious Proclamation of the 23rd December last and for giving his Royal assent to the Reform Act and also for announcing his intention to depute the Prince of Wales to visit India for the purpose of inaugurating the new constitution. He asked the help of all parties and members of the Civil Service to co-operate with them in making the reform a success.

Mr. Surendranath Roy:

Mr. Surendranath Roy said that at a time when the whole of India was agitated and convulsed by the disclosures of the incidents in the Punjab, the Royal proclamation came as a balm to heal the wound.

Mr. Watson Smythe.

After the resolution was supported by members representing Zemindars and Mahomedans, Extremists and Moderates, planters and the Traders Association Mr. Watson Smythe, representing the Bengal Chamber of Commerce regretted that they had no fair hearing when the reform measure was being discussed. But that was past history. In conclusion he said they would have no dealings with Extremists as long as they maintained their present attitude and the present views. The British merchants felt that the Extremists were antagonistic to them and they must look to themselves and protect themselves and this they were well able to do. But to the Moderates he said stretch out your hand we will take it. The resolution was carried.

Radha Churn Pal

At the Bengal Legislative meeting to-day, Radha Churn Pal moved another resolution expressing congratulations to Mr. Montagu, Lord Sinha and the British Parliament on the successful passage of the Reform Act which the Council regards as a definite and substantial step towards the progressive realisation of responsible Government.

Amendments

Five amendments were moved with a view to delete the words "Definite" and substantial step towards the progressive realisation of responsible Government. All the amendments were lost and the original resolution was carried.

Mr. Arden Wood next moved a resolution conveying thanks to His Excellency the Viceroy. It was opposed by five members but was carried.

The Council was adjourned till the 15th March.

At the annual meeting of the Bombay University Senate on Saturday last, the Consul for France presented to the University of Paris as a memento of the intellectual men who fell in defence of France during the war. The Vice-Chancellor, Sir Chimanlal Setalvad, in receiving the medal, said that the Bombay University gratefully accepted the medal as a token of comradeship and would always value it as a mark of fellowship.

Mrs. Annie Besant delivered a lecture at the Bifa-i-Am, Lucknow, on Sunday, before a large audience. Mr. Nahirullah was in the chair. Mrs. Besant spoke for an hour explaining the details of the Reform Act with great clearness and force and showing how the legislation would affect the future life of the country. "The Act had opened," she said, "a new and bright era for India which would henceforth be an important and integral part of the Empire."

The Provisional Reception Committee of the fourth Reddi Conference met in L. P. Hall, Nellore, at 5-30 p.m. on the 31st January, with Mr. B. Ranga Reddi in the chair. It was resolved that the general meeting of the Reception Committee should be held on the 15th instant, at 5-30 p.m. in the same hall, when the Chairman of the Reception Committee and the President of the Conference will be elected. The Conference will be held on the 7th, 8th and 9th March, 1920. All Reddis are requested to attend the Conference.

The Hon'ble Sir Ibrahim Haroon Jaffer's Bill making the Mahomedan law of Hanafi School applicable to Cutchi Memons in the Bombay Presidency and elsewhere comes before the Imperial Legislative Council on the 11th February. Under the Hindu law, which has hitherto been held applicable to Cutchi Memons the joint family rule applied to inheritance of property. This prevented a man from bequeathing property to his daughters.

At a meeting of the Nagpur Municipal Committee held on Sunday last in the Town Hall, the resolution moved by Dr. Gour for the presentation of an address to Sir H. Sly, Chief Commissioner, Central Provinces, for his help to further the cause of the Montagu-Chelmsford scheme of Indian Reforms was opposed but after long discussion it was carried by a majority of four.

News in Brief.

All cotton mills resumed work to-day most of them with full complement.

Lord Mestons Financial Enquiry Committee is expected in Rangoon about the 16th or 17th instant.

The S. S. "Rankin" which left Bombay on the 3rd ultimo arrived in London on the Friday the 30th January.

The mail steamer "Nevasa" with the outward mails of 22nd ultimo passed Suez on Saturday evening (31st ultimo)

The Jails Enquiry Committee have arrived in Rangoon and are taking evidence. They visit Meiktila Juvenile jail this week.

The Rangoon Municipal Committee have rejected the sub-committee's recommendation to a grant of Rs. 5000 to Y. W. C. A. building fund.

The Indian Jails Committee arrive at Nagpur on the 4th proximo and after examining witnesses for three days will leave for Bombay on the 6th.

Captain Mathew's who left England for flight to Australia crashed twenty miles from Bundar Abbas. Aviator safe, Machine badly damaged.

The Mail Steamer "Khyber" with mails of the 15th January and 136 passengers arrived in Bombay at 3-30 this afternoon. Among the passengers was the Hon'ble Mr. A. C. Chatterjee returning from Washington Labour Conference.

The statement made at the Bengal Legislative Council yesterday on motor accident in Calcutta showed that in 1915, 361 persons were injured and 28 killed, a total of 389. As against this in 1919, 661 were injured and 75 killed, making a total of 736.

A movement is on foot headed by the Governor of Bengal and the Chief Commissioner of Assam to raise a memorial in honour of lascar seamen who lost their lives for the sake of the Empire. It is proposed to erect an obelisk on the banks of the Hoogly.

A Punjab Government press communique says:—The Punitive Police imposed on Lahore, Amritsar, Gujranwala and other places in connection with the disturbances of April last are now being gradually disbanded and these extra police force will be entirely removed by the 1st April next.

Eight Burmans brought to Rangoon by S. S. "Lunka" were rescued close to Algrade lightship having abandoned their vessel a cargo boat which left Penang for Tavoy in December and was blown out of her course in a storm. Their food and water were almost exhausted when rescued.

Under the patronage and in the presence of H. E. the Viceroy Dr. Girdwood will deliver his film lecture with the Empires fighters, depicting the work of Indian Expeditionary Force in France at Rink Theatre, Delhi, on the night of 12th February at 9-20. The Hon'ble Sir William Vincent will deliver the opening address.

The mission to the Leders Conference opened this afternoon at the Town Hall. The Rev. V. F. Oldrieve Secretary for Indian Mission to Lepers presided. The Chairman read two letters, one from Lady Chelmsford and the other from Lord Ronaldsday expressing sympathy with the Conference. Sir Henry Wheeler, on behalf of the Government and Mr. C. F. Payne on behalf of the Calcutta Corporation welcomed the Conference.

The Sind Postal Union Conference consisting of the entire clerical staff in the Sind Province including Karachi held in Hyderabad on February last, has made representations for increased pay in view of the present high prices and have requested for equal status for the Postal Department with the sister Telegraph Department and to immediately raise the pay to Rs. 200 of employees having 19 years' service and place their starting salary at Rs. 60, the latter request to be given effect retrospectively before March 15th of the current year. The Secretary of State has been cabled to the above effect.

A prominent Indian banker expressed great dissatisfaction. He thought that the action of the Secretary of State had struck the death knell of the export trade. The right course, he declared, should have been for the Secretary of State to guarantee the sale of unlimited Reversd. Council Bills at two shillings and to have left the exchange market to run on its own course according to the demand and supply of the import and export trade. He would not be surprised if a large speculative element entered the exchange market bringing about undreamt of violent fluctuations, demoralizing the export trade of India whole giving fillip to import trade at cost of the Indian manufacturers.

యూరపు అగ్గి నిర్తి.

కాపింగ్ గుణము 80:—యూరపు సందతి అగ్గి కి తిని చక్క చేయుట కొక ప్రియము తయారు చేయ నిజత్రము అంరస్థానమున జరుగవచ్చును. కాని ఇందుకును మారకపు ధరలందు పెంతుకే ఏదియో మార్పును జరుగుట కష్టము తలంపబడుచున్నది. కెక్కిన యూరపు తేకములకు పరతి నొకగుటకు ప్రయత్నములు జరుగును.

బొంబాయిలో బుల్ ట్రేడులో 2 మేము 5 రూపాయలకు ప్రమాదము చేయబడును. కొంతకాలము జరిగిన విద్యుదు మరల ప్రమాదము చేయబడునుగాదా వాదనము జరిగింది.

ఇండియను కరెన్సీ

సంఘ నివేదిక సంగ్రహము.

భారత రాజ్యాంగముల యుత్తరువు.

1. రూపాయ నిలదగ యుండుట కే లక్షలు ల గానించి, ఇండియను కరెన్సీ విభాగము లాగుగ జరుగుచుండునట్లు ప్రయత్నముల నులుపుట నాంశపరము.

2. రూపాయ యొక్క బరువును గాని, దానియందున్న వెండిని గాని కల్పించుటకు నీతియు రూపాయల నచ్చొత్తించుటయు న్నాంశపరములు కావు.

3. రూపాయకు 8 పాసాలు నికలు వాడెనుట లీగల పెండెగ నుండుట కాటంకము అన్నవి, అట్టి అర్థరూపాయల చలామణి 5 లక్ష మరూపాయల వరకున పాత్రించు నిమయానై యోచింపబడును.

4. మార్పులకు నీతికానున్న నోట్లను చేయు పద్ధతిని నిశ్చయించుట జరగవచ్చును. ఈరీతిగ మార్పులకు నీతిలేనినోట్ల నొకగుటలనివదలు నూచకులకునున్న యోచింపరాదు.

5. మారకపు ధరలు పాత్రించుటకు భారత తేకపుధరలు కల్గినవి. ఇది తేకమునందు లాభకరము. ఈలాభము నీవిధము గనే యుండుట నుంజిరి.

మారకపు ధరలను కృద్ధిచేసి యెడల భారత తేకమునకు లాభకరము అదకారమేమియు కలుగునట్లు లోచదు.

త్రవంచమందంతటను ఆకస్మికముగ ధరలు కల్గిన యెడల, భారత తేకపు ధర లాధరలకు కల్గవల వన్నయెడల, అలా నచుద్యమగుర్చి అప్పుడు యోచింప వచ్చును.

6. మారకపుధర పాత్రించుటయవసర యెడల భారత కరెన్సీలకు కల్గి త్రవచు అటంకమును సంభవించవచ్చును.

7. అంగ్ల తేకమున జరుగు వ్యయమునకే, మారకము నభి కృద్ధిచేయుటకే, భారత తేకమునకు లాభము కలుగవలదు విషయమును గూడ గుర్తింపవలసియున్నది.

8. నిలకడయైన మారకపు రేటును నిర్ణయించు విషయము నావీర్యములకు వలన నెల్లెకల భండములు బయలుపడవచ్చును. క్రధుత్వమునాకి క్రాంతి యొకను యుండవలసివచ్చును.

9. వెండిని బంగారమునకుగల వ్యత్యాసమునుబట్టి రూపాయయొక్క మారకపు విలువను నిర్ణయించవలెగాని, రూపాయకు పానుకును గల భేదమునుబట్టి యాధరను నిర్ణయించరాదు. ఇదియే లాభకరము.

10. రూపాయకును బంగారమునకును గల సంబంధమును ఒక నవరనునట్టి 10 రూపాయల వంతున నిర్ణయించవలయును.

11. వెండి కొంతకాలము వరకు రెండు పిల్లింగుల బంగారపు విలువకంటె పాత్రించుట, దీని లోనిందు కిరక విధముల నుకయోగింపకలెగాని మార్పులకు నీతిలేని నోట్ల నొకగుట పద్ధతి నలంబించరాదు. అట్టి యేర్పాటు లేనినను కవున్ని విల్లుల విక్రయమును కల్గించుట; వెండిని కొను తప్ప తిని మానివేయుట; వాడెనుట బంగారము నుకయోగించుట; వెండిని కొను ఒత్తుకనరయైన యెడల రూపాయను చేయుటకు నవ్వము తగునట్టి పద్ధతి యందైనను ఆ వెండి ప్రభుత్వము వారు కొనవలయును.

12. కవున్ని విల్లులను పాధారణముగ వాణిజ్యసౌకర్యమునకుగాక అంగ్ల తేకమునందు భారత తేకవిషయక మగు అభ్యుపకే క్రయంప బడుచున్నది. కాని, యెవరికిని ఆసౌకర్యము లేకందగను, లాభదాయకముగ నున్నయెడలను, భారత రాజ్యాంగముల, విజయలకు సంబంధించిన నియమములను నులంఘింపకుండగా యీ విల్లులకు వాణిజ్యమునగూడ అమ్మకవచ్చును.

కవున్ని విల్లులకు కనీసధరలను నిర్ణయించి వానిని పోటీ పద్ధతులపై విక్రయించుట జరగవచ్చును.

13. ప్రతివాకమును తాము విక్రయించు విజయ కవున్ని ల్లుకు భారత రాజ్యాంగ మొత్తం లనుమతికేయే భారత ప్రభుత్వమువారు అమ్మకము నిధ్యముగ నున్నామని చెప్పవచ్చును. మారకము కల్గినట్లయితే దీనినుకయోగింపవలయును.

14. సంగ్రహము నుకయోగమును భారత తేకము క్రొవించి బంగారము అభివృద్ధిచేయుగ నుండరాదు. అతేకపు సాంఘిక, ఆర్థిక స్థితిగతుల కనుగుణ్యముగ నది యుండవలెను. ధనము ను కృత్రిముగ విభానములకు వినియోగించునట్లు ఆదేశములను ప్రాప్తవాదనవలయును.

(కే.కె.ము.)

స. పూ గారు.

260. అంగుసాయక విధి, కవరావెన, జుడరాజు.

జూబులు

సవరణ

అయ్యో, గతవల 28 తేదీ నాంధ్రవివేకలో "మహా భాగ్య గణపతిరావు రీడింగురూము" విషయమై రాజా చెలి కాని లచ్చారావుగారు వ్రాయుచు, పెట్టి లక్ష్యపరచింపగా నున్న, ప్రభుల లక్ష్యపరచింపం పంతులుగారును చాల శ్రద్ధ తీసికొని పని చేయుచున్నట్లు వివరములు సంతకము కలు గుచున్నది, అని నెలవిచ్చి యున్నాడు. ప్ర. లక్ష్యపరచింపం పంతులుగారు నుమారు అట్లనెలకొండ ఇందులో సభ్యులుగా జేరిరి. అంతకు ముందు ఈ రీడింగురూములో వారి కెట్టి సం బంధమును లేదు. ఏ దివ్యదైవ సభ్యులుగా చేరి నెలకు ఎనిమిది అచాల చొప్పున సహాయము జేయుచున్నారని గాని, లక్ష్యపర చింపంవారును గారు ఈ మాత్రపు సహాయమునైన జేయు వారు కాదు. వీరికి రీడింగురూమునకు ఎట్టి సంబంధము లేదు గాని ఇప్పుడుగాని ముందరిని లేదు. ఈ యూరివారును, భాగ్యమానులును, పండితులు నగుటచే శ్రద్ధతీసికొని పనిచే యడచుదురా యను తలంపుననే లేక ఏకాగ్రముననే వీరి తమ శ్రద్ధతీసికొని పనిచేయుచున్నారని రావుగారితో నెర వు చెప్పికో గాని నిజ మడికాదు.

విశాఖపట్టణం } మా-లేమండలక్ష్యపరచింగరావు
30 - 1 - 1920 }

ఆంధ్రమహాసభాకార్యనివేదిక.

మహాసభలు జాతీయ కావ్యమునకు మృగములు, వికమత్వ మున కాలపాలములు. ఆంధ్రదేశమందు ప్రతికర్తృత్వమును మహాసభలు అరుగుటయే గాక, అవగతమౌతేములు జరిపియు ఆంధ్రమహిమారాధించుచున్నాడు.

ఆంధ్రమహాసభ లీతరేడువర్షములకే ఆంధ్రుల సంత యున్నతీరికి దెచ్చినచో పాతకమహాసభలు తెలుగనది గా ము. ఆంధ్రదేశమున ప్రతివర్షమున సకాలమున ఆహ్వానములు మహా మహాసభ సభలకు నిర్విఘ్నముగా జయప్రథముగా జరుపుచుండినచో కర్పణలో ఆంధ్రమహా సంతానమునకు సంతోష గలదు.

ఇది యటుండెను. ఆంధ్రప్రదేశ్ముఖ ప్రతివర్ష మున ఆంధ్రమహాసభలు ప్రతిమండలము దొక్కొక ప్రతేక మున జరుపుచున్నాడు. ఇంతకు జరిపినట్లు.

కడపపట్టణమున జరిగిన ఆరవ ఆంధ్రమహాసభవరకు వారివారి సహాజేతుల కార్యనివేదికములు ప్రయించి మరుసటి సభయందు సభ్యులకేగాక తదితరులకును బంపిపెట్టు వారు కై యుండెను.

తెలంగాణయందు జరిగిన అనంతరాశ్ర సభవారు కలు తము వారి చక్కని నివేదికమును ఆంధ్రప్రదేశ్ముఖ కన్పించి యుండిరి.

ఈలాటి నివేదికములు తయారగుటలకు ఆంధ్రదేశము దొక మానోత్సాహము ప్రతివర్షమున ఆవిరుచుచున్నది. నివేదికములు పన్నులార గాంధీవ్రత దెల్పిన ఆంధ్రమహాసభ అంతరితీర్మానములు నాడుకుల త్యాగము ఆంధ్రరాష్ట్రము అను పలువిషయములు ప్రబోధ మగుచుండును.

ఏకాగ్రమునోగాని గతకర్తృత్వము ఆంధ్రప్రదేశ్ముఖ జరి గిన ఆంధ్రమహాసభలో కడపయందు జరిగిన ఆంధ్రమహాసభ సభానివేదికములు గాంధీవ్రతయే. ఏమో యని యోచించి జేయు వాడుకలు కొందరు ఆసమానకేమునకు కడపయందే తచ్చియుండిన ఆంధ్రోద్యమభిమానులు క్రీ.శ. 1917 రాజకీయర కావు వి.ఎ-వి.యచ్ గారిని నివేదికముల గూర్చి అడిగిరి. అందుకువాడు మేమును నివేదిక ప్రయోగించుటయే యుంజిమి. వైకమున ధైర్యమున మిగిలియున్నది. మాలో కొందరకు వివా దములు వచ్చి ముద్రించలేదని చెప్పిరి. అయ్యో! ఆంధ్రప్రదేశ్ముఖ కెందుకు వివాదములని చెప్పి మేము మారుమాటాడలేదు.

వివాదముల మరవ్వకొని కడపయందలి సభానిర్వాహకులు (వి.వి.వి.వై.వై.వై.) సరిగా జనుచేసి ఆంధ్రమహాసభ స్థాయిసభలకు కచ్చిత చాల మేలుజేసినవారగుదురు. ఈ వర్షమున కన్నా ముందలమున మహాసభ యందు శ్రేష్ఠరాజ మున ఆంధ్రమహాసభలకు చక్కగ జరుగగల వని ఆంధ్రప్రదేశ్ముఖ దివము తెలియచున్నాడు గాని కడపవారింత అంతపురా నునా సభ్యులయొక్కమును మరుతర వివాదములు ముగిసినక వారిని నివేదికమున కచ్చుకున తయారుజేసి రాజోవుసభలో ఆంధ్రప్రదేశ్ముఖ కన్పించి ఆంధ్రమహాసభలకేర్పాటునకు భా గము గాగలవని నిగుల నమ్మియున్నాడె-బామారు రామా నుజులకెడి.

చతుర్థాంధ్ర విద్యార్థి మహాసభ.

అయ్యో, ఈ సభను ఈసంవత్సరము ఆంధ్రదేశమునకు ముఖ్యపట్టణ మగు చెన్నపురిలో జరపుట చాల సమంజస ముగా నున్నది. పెద్దలు పిన్నులు చాలమంది గూడుటకు ఆవ కాళము కలుగగలదు మారమునకు యెన్నుకు ఉన్నతపాఠశాల లు జేతమధ్యమున దెక్కుమారుగా నుండొ కొంతమంది చెన్న పురియే తీర్చగలదు. మరియు ఈసభకు ఇంతకు కానుకన కేర్తి పోయింది యుండకే దిక్కు నెదను. చెన్నపురిలో ఒకరుంచి ప్రమాణకావనము నిచ్చి ఇచ్చుచుండె నను జేతమధ్యమున దాని పొట్ట అది పోసికొనుటయు జే నెదరని కోరుచున్నాడు. జేత మధ్యమున జరిపినచో ఆస్తిధులును సందుడియు విద్యార్థులను ఆకర్షించ గలిగినంతటి అదర్శము దిదిటి ఇంతకు తెలిగింప బడలేదనుకొ నెదను. చెన్నపురి ప్రజలు కొంత సాయముజేయ గలరు.

ఆంధ్రవిద్యార్థిద్యాలయమును ఒక అదర్శముగా గైకొని కట్టు మీపత్రికలో ప్రయోచించి జాబుచలన లేచుచున్నది. అది ఒక ముఖ్యమయిన అదర్శముని జేసు తలంచును. మనము విద్యార్థులము. మనము అడిగినను అడుగకపోయినను ఒకటి అర్థము. అడిగినయెడల కొంతకేర్తి వృథాచేయుము. పెద్దలు జేయవలసిన కనిము అది ఆంధ్రదేశములలో ఎవరును అ డుగక పోయినను దొరకిరమునా విద్యార్థులమును నిచ్చు యుండరు. మనవారము అడిగిన ఇచ్చును. దీనికేరగావ్యములు చాల గలవు. మన విద్యార్థులకు ఎప్పుడు తెలియునో అమరు నాడే మనకును విద్యార్థులమును వచ్చును. మనము కొర వచ్చుచుగాని దానిమీద పట్టుదలకు అర్థము తోచదు. మన పెద్ద లేమి చేయుచున్నాడు. మనకెందు కేమున!

కాని ఆంధ్రకావితాదర్శములపై పట్టుదల మానక తేను. ఆ ప్రభావమై పట్టుదల మానవలెను. ఆంధ్రుల విక మత్వమునకై పట్టుదల మానవలెను. ఆంధ్ర విద్యార్థుల నైతిక సద్బుధులనై సహచరులనై పట్టుదల మానవలెను. ఆంధ్రుల జేదాంత జ్ఞానమును బలపరచుటయందు పట్టుదల మానవలెను. ఆంధ్రులు ప్రపంచవర్తమానులగుచు గావక ముందుకొనుట యందు పట్టుదల మానవలెను. ఆంధ్రులు ప్రపంచ భూగోళ మున కన్యాయుట కట్టికట్టు జేసికొనుటకు పట్టుదల మానవలెను. సంగీతము సాహిత్యము చిత్రలేఖనము మొదలగు రస కళలయందు పట్టుదల మానవలెను. వ్యాయామముల యందు పట్టుదల మానవలెను. ఇవియని యనవలె ఆంధ్రప్రదేశ్ముఖ ప్రపంచములోని కెల్ల అన్ని కాలములకును అన్ని విషయములందు ఆ దర్శముగైగా నుండుకట్టు కయాయచేసుటయందే పట్టుదల మానవలెను. ఇది జేసేయెడల సభాసభ్యులు సభాసభ్యులంద గలవు. ఇదియే జాతీయదర్శములు. జేతస్వాతంత్ర్య మనకున రము. జేతరాష్ట్ర మనకునరము జేత విద్యార్థులమును మనకున రము. ఇంతేమికావలయును? సహితము ఒకడుండి (ధౌచి వారికి వర్తేకరాష్ట్రము) ప్రత్యేక విద్యార్థులము మనకున రు? గంధి మహాసభయందుండి గుజరాతీయులకు ప్రత్యేకరా ష్ట్రము విద్యార్థులము మనకునరము? అని వాటి యుకలు అని యేరచ్చును. "ఇక్కడి ఆంధ్రప్రదేశ్ముఖ, ఆంధ్రదేశ మధ్యము నుండి వచ్చుచున్నది ఈజ్యోతి ఆంధ్రులకేతర నున్నది" అని అనిపించు కొనినయెడల ఇం కేమయ మైన ప్రత్యేక ప్రకారమై పట్టుదల యనవలెను ఆంధ్రప్రదేశ్ముఖ మన పెద్దలుజేయుదురు. మనము అదర్శములకై చూడవలెనుగాని కాలము వృథా పుచ్చుట కేర్తునగునను కాదు.

మహాసభకు నడవిన తరువాత ఏమకమునాడు ఆరవపు గ్రంథములను ఆదేశపురాష్ట్రములను ఆదేశపు ఆటలను పాట లను శ్రద్ధతోపఠించి తిరిగి గూడునప్పటికి ఆంధ్రులకు సంబం ధించిన మారక విషయములకు చక్కని తెచ్చిదరని కోరు చున్నాడు.

ఇంకొకటి సర్ జేతప్రసాద్ సర్వాధికారు (కలకత్తా) యావద్భారత విద్యార్థిసభా పత్రికాపరమునకు ప్రయత్నము లు జరిపియున్నాడు. బొంబాయికియూలు (సర్ జారాయణ చంద్రవార్మార్ మొదలగువారు) కూడ సహాయముజేయును ద్యక్షులయి యున్నారు. ఆంధ్రవిద్యార్థిసభవారు ఆప్రతిష్ఠా పరముయొక్క అవసరమును బలపరచుచు ఆంధ్రవిద్యార్థులు నలసినసేదను జేయ నున్నట్లు తెలుస్తూనది తెలియబరచుచు సర్వాధికారిగారికి సభాసభ్యులకు వందనముల జెప్పుకూడ భా వ్యము. సేను ఈవిషయమై వారిలో మాట్లాడియుంటిని. వారు కలకత్తా విద్యార్థులమునకును వైస్రూపల్ కని జేసి యుండుటచే విద్యార్థుల మంచి నే ఎప్పుడును అభిలషించుచు నని జేత వ్రాయుట అనవసరము. బందరులో జరిగిన సభా

కార్యదర్శికి యావద్భారతసభయొక్క ఆంధ్రదేశము గురించి నే నొక తీర్మానమును జంపి యుంటినిగాని ఆమాదింపబడ లేదని తెలియచున్నది. సభకు జరుగుచుగాకయుని ఆంధ్ర మారకు పార్టీయందున్నాడు.

ధారా } మండ్రంగి కేకవరావు }
తూర్పుబంగాళము.

ఒక నాటకప్రదర్శనము:— నిజాముపట్టణము పురవా నుమను ఇదివఱకు తాలూకాబోర్డు మొదలగు నగు కాజ కో దండరాయయ్య పంతులుగారికి జిల్లాబోర్డు మొదలగువని య గుటచే వారి గౌరవాగ్గా పుర బాలభారతసంఘమువారు గ తనెల 80-వ తేదీ రాత్రి చిలకమర్రి లక్ష్యపరచింపముగారి ప్రసన్న యాదవ నాటకము సర్వజనాను రంజనముగా ప్రదర్శించిరి. నాటకాంతమున పంతులవారు ప్రదర్శనల అభివరణ గా న కొకలమును గూర్చి ప్రస్తావించి తమ కృతజ్ఞతను తెలియచ్చిరి. సంఘ మేనేజరు కిట్ట బాలయ్యకాష్ట్రుగారు ఈ సందర్భ మున ప్రకటననియును. —పురవాసి.

శిన్న బాలభటులు:—జనవరి 24 వ తేదీ వైన్లన పూజాగారిఇంట్లో ఆర్.రాత్రిజేత భయంకరమైన త్రాయపా ము కనుకడి భయపడి కేకజేయు బాలభటుడొకడు వరుగిడి అనేకులు దగ్గరకు పోవుటకే భయపడుచున్నట్లు కైర్వ ములో క్రైకోకొట్టి చంపివేసి ఇంటివారి భయమును దీర్చును. 80 తేదీ మూగ్యోదయమునకు పూర్వము ఒక త్రాయపామల గేదెమాడ బాలిలోవడి చావునకు సిద్ధముగానుండి తన్నుకొను నుండ చాల చలిగానుండి బాలిలో నీళ్లు చాలా జాతుగా నున్నట్లుకే ఒక భటుడు ఈ విషయమును జూచివెంటనే కైర్వములో నూరిగొడిగి రావచ్చు దువకు బయటకుదీసి కఠించెను. —ఒక విలేఖరుడు.

ఏలూకవాడల, ముగిసిసాటిలి:—మా పురమున ప్రము ఖులును జమిందారులును అగు మోలే నారాయణరావుగారు 4-వ కాత్తుకు మ్యూనిసిపల్ కమిషనరుగా నెన్నుకొనిబడిరి. వీరికి సోటిగా నెమ్మరాజు గోపాలపంతులుగారు పనిచేసిరి గాని ఎన్నికలు జరిగినచోజాన గోపాలపంతులు గారు గ్రామ ములో లేరు. నారాయణరావు గారికి 256 వోట్లు గోపా లపంతులుగారికి 252 వోట్లు వచ్చిరి. ఈవాస్తవభావులును సవీరోద్యమములం దభి మాను గలవారము నిన్నుతనమునండి యు ఈపట్టణనివాసములును అయిన నారాయణరావు గారు కమిషనరుగా పురాభివృద్ధికి తోడ్పడుదురనుటకు నుదియును లేదు. వీరు కొంతకాలము ఇంగ్లాండుదేశములో కూడ నుండి విద్యార్థిని మొదలించి వచ్చిరి —స్వకీయవిలేఖరుడు.

బాలభటుల సేవ:—తెలగవలసకు గుడవల్లుకొకపు ర్వులకు ఇకనది వర్షముల వీడవారము కాలునొప్పి పుట్టి వాడుటచే గుంటూరు రాజకీయ వైద్యశాలకు వచ్చెను. ఇచ్చట నాతనికాటు తొడవలకు గోసీరి. వైద్యులయమునం దతని నెంతో నీచముగా జూచుటయేకా భోజనమిటుకు తెలుద లగు సవరర్థమును పట్టి కట్టకట్టుగా జేసిరటలు. ఎటులో కాలు నయముకాజొచ్చెను. 29-1-20 తేదీనో మూడవమాస మొదలట. అజేమిచట్టమోగాని పాప ముదీనవానిని నాలయ మునండి వెళ్ళుచునది. అతనితో నొక కదివర్తముల బాలుడు తర్పు మరకమునలేరు

ఆస్పత్రివారు కొయ్యకాలైన నియోగిపోయెను పాప మా పిల్లవా డెటులో కన్నీడు గ్రుమ్ముకొనుచు మెల్ల మెల్లక ఆ కదివర్తముల బాలుని సహాయమున జేతుకుంటు జేతుకుంటు నాస్పత్రియెట నొకవృక్షచ్ఛాయకు జేరుకొనె. అన్న మె టుల? స్వగ్రామమునకు వసునదెలుల? దగ్గలనుక తిల్లిగర్వ యినను లేదాయె.వారిద్దరొకరిమొగము లొకరు మాయకొనుచు నేడుకుకొడంగి. ఒంటిగంటెంది. పాఠశాలలోని బాలురు గృహములకు వెళ్ళుచుండెరి. దయార్థివాదములైన సభివన్య ద్వేషోధాతలైన బాలభటులు ముఖమునకొది సహించక బాలక నెండునే 'బుట్టూ, బుట్టూ' యనుచు నపొయము నెలు కలబజిరి. నామమాన పకాలములోని నలుగురు బాలభటులు పొగై నాలోనాడు చందాముజేసికొని యొకబండిని కట్టించు కొని పదిమొక్క మారమునకన్న కాని గ్రామమునకు మధ్యా మ్నా భోజనము లేకయె బండికుంటి వడిచి వెల్లి రాత్రి ఏడు న్నరగంటలకు గృహమునకు గాలిగడకలకు జేరుకొనిరి. బాలభటులు జేసిన సహాయమునకు వందనములు. — ఒక విలేఖరుడు.

మీ కవసరమయినచో

అంత్రపంజంభమైనట్టిగాని కరగి బోతపోయినట్టి గాని కనులను గురించియు, ఊర్కు, ఇనువవాసములు, వంపులు వంపులుగ వంచబడిన రేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుపకమ్మలు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారితోనే సంకతిపందర్శముల ఫలహా వాలోచించవలసినది. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోను కోరి సంతసే వానిని సకాలములో సరఫరాచేయుటలోను గొప్ప పేరు మోగినవారు.

విలాసము:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్, తపాలకెట్టె నెం 55కి రు,

389

మదరాసు

(వై కామ్యూజిమ్ గోడనప్పడు ఈ వ్యక్తిక పేరు కూడ నుదహరింప గోరుచున్నారు.)

మిక్కిలి ప్రశస్తిమైన కరిమశ్రద్ధవస్తు

టటో దిల్లహారు (రిజిస్టర్)

కరిమశ్రద్ధవస్తుల కన్నిటికీ విడి రాజు

ఇండియా కేశవనందు జరిగిన అన్ని ప్రదర్శనములందును చాల పరికరములు ప్రతీకా తర్రములు నియోజింపినవి.

వీనిలో సారాయి సంబంధ మేమియును లేదు గాన ఆచార పువలందరుకూడ వీనిని నిరభంగింకరముగ నుపయోగింపవచ్చును. ఈ విధములగు ప్రవృత్తుల నుపాసన వీనియందు గలదు. 2.5 టోన్లకు చుక్కలు తేలుడుముడిమిద తేసిన చాటును. అప్పుడే కొనితెచ్చిన పువలలకలన జ్యాపించు కరిమశ్రద్ధవస్తుల కరిమశ్రద్ధ వస్తులనుగ జ్యాపించుచుండును. వీని నుపాసన నిలచునంత కాలము మరల పరిమళద్రవ్యమునకును నిలువదు. వెన్టైజు (ఆరతిపున్నుబుడ్డి) రు 2-0-0 మధ్యవైజు రు 0-12-0 చిన్న వైజు రు 0-8-0 వి.పి. చార్జి రు 0-5-0. మిథులమునందు దొరకనివో క్రింది సోల్ ఏజెంట్లు వ్రాయును.

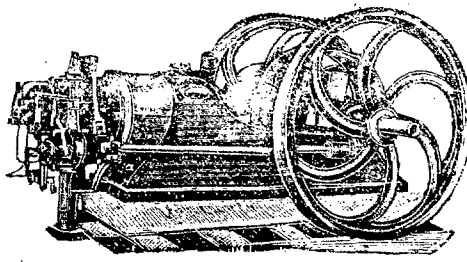
ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, (D 126 W 100) 155 జమ్మూపేట, బొంబాయి.

ఇంపీరియల్ క్రూడ్ ఆయిల్ ఎంజనులు

1948

ప్రయం తక్కువ ! నమ్మకము అధికము ! ఫలము ఎక్కువ !

(దయచేసి ఈ ప్రకటనకు తర్రములు ఇంగ్లీషు భాషలో జరుపవలెను) ప్రకృతపువర్ధి ననుసరించి తయారు చేయబడినవి.

గ్రెండింగు మిల్లులు, అయిల్ మిల్లులు, అన్నిరకముల కంపులు, కలర్ గ్రెండింగు మిషనులు, సా బెంచీలు, బేలింగుప్రెసులు, సిలెండరు నూనెలు, బెల్టింగు, మిల్లుజిప్సు స్టోర్సు మొదలగు ఇతర అన్నిరకముల మిషనులు మావద్ద తయారుగా యున్నవి.

వి. జి. మాస్కరు అండు కంపెనీ, ఎంజీనియర్లు అండు కంట్రాక్టుదార్లు

ఆఫీసు వీధి, పోర్ట్, బొంబాయి. P. G. Masker & Co., Engineers & contractors, Appollo Street, Fort, Bombay.

షణ్ముఖం ముక్కు పొడి

ఈ మాటలు వినినవారి కెంత సంతోషము; ఎంత హాయి; ఎంత సుఖము.

ఇది 70 సంవత్సరముల నుండి వీని ప్రఖ్యాతికి కారణము. సాధారణముగ ప్రతి టిపాలలోను వీని కొనియాడు చు నెన్నియో ఈ ప్రకటన వచ్చును. పాతటలు వీని యధార్థమును పరికిలించుటకు కొరవైనవారు.

12 రులములు (పోస్టు ఖర్చుతో) 0-10-0, 24 రులములు (పోస్టు ఖర్చుతో) 1-1-0.

షణ్ముఖం స్నఫ్ కంపెనీ లిమిటెడ్, పోస్టుఖాక్కు నెం. 140, మదరాస్.

ప్రత్యేకపు ఖాళీ అద్దకము.

మిగుల చౌకధరలు.

ఇంటివైక కప్పువెంతులు. ఇంటివైక కప్పులు. ఇంటివైక కప్పువెంతులు.

మిక్కిలి శుభ్రమైన మంగురూర మాదిరి పోస్ట్లను మాదిరివెంతులు ఇప్పటిమోస్తరుల ననుసరించి అవిరియాల్ర చూలు, కోట్రీవెన్ను, కగ్ మిల్లులు, పాలివస్త్ర, మాన్నగు వారి సహాయచే తయారుచేయబడును. అద్దక ఇచ్చిన ఇప్పటిమోస్తరు ఇటుకలు, శ్రేష్టమైన ఇంటివైకకప్పులు, ప్లాక్ ఇటుకలు, పోలో ఇటుకలు, రిడ్జలు (ఇంటివైకకప్పు వెన్నులు) ప్లాస్టుస్క్రైల్స్, బెంటిలేటర్లు (ధారాశీలముగా శుభ్రమైనగాలి ప్రసరించునట్లు చేయు సాధనములు), అలంకార మైన, సాదాయక లోకకప్పులు, (కిందపరమరాష్ట్ర (ప్రొవింస్సు) (సిలింగ్సు) మొదలగు అన్నివిధములైన కమ్మమానులు కచ్చింకుతేతోనూ, క్లస్టింగ్లతోనూ పురమాషీగా తయారుచేయ బడును. కానిటరీ, డ్రాయినేజీ గొట్టములు, బెంట్లు (కంపులు) టిమాదిరి గొట్టములు, సర్ కిక్లంపాజిమ్ మొదలగునవి కూడ తయారుచేయబడును. ఒకసారి అద్దక ఇచ్చి చూడ (పార్కన. ఈ క్షరములు ఈ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయవలెను. మానేజరు, బి. ఎన్. ఇండస్ట్రీయల్ హోమ్, (1976) పోస్టు ఒల్లూరు, (కొచ్చిన్ స్టేటు)

Manager B. N. Industrial Home P. O. Ollur (Cochin State.)

అప్రెంటిస్ సహితమైన డా. పి. డి.

సావంతుని వనావధి సారసవరిల్లా

అవధిశ్రుతి రక్తములన జనించు బాధ్యులకు కీటమునంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండములను శుద్ధము, ప్రాతమెప్పులను అన్ని విధములన గలుగు చర్మ రోగములను టోగొట్టును. (25)

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి మనావధి సారసవరిల్లా నుజు మిచ్చుట నిస్సంకోచము, విశాసమైనను మధ్యకచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను టోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధక మును వారైసంబంధమును బొప్పలను పోగొట్టిరక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరాకోగ్యమును గలగజేయును. 16 కోణుల కేర బొండుటకు 3 టోన్సు బుడ్డిలో అమ్మబడును.

పాప్రైటరు.— పి. డి. సావంత్, 114. ప్రసన్నవాడి, నెం 2 బొంబాయి

Proprietor: P. D. SAVANT, Panaswadi, No. 144, No. 2, BOMBAY

649 నమకము 1842

బంగారు, వెండి, రత్నముల

నగలును, ఇతర వస్తువులును వాటిను యిచ్చిన పుచ్చుకొని వైకము ఇవ్వబడును.

ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

25, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

నగలు వాణ్యముగాను, భూచిత్రోడను సరియైన ఖర లభ తయారుచేసి వికయించుట కుంచబడును. తయారు చేసినవాటిని అతిక్రమముగా అద్దకమేరకు తయారు చేసి ఇవ్వబడును. ఒకసారి అద్దక ఇచ్చి నగలు తయారు చేసుకొన్నవారికివాటి మానవ్యకం తెలుసుకొనవచ్చును.

మలయ చందనము

గనేరియా అను నెగరోగమునకు మరారము,

కద్యము లేదు. పిచికారితో కనిలేదు. ఎలుపు, తెలుపు, వచ్చు, అను మాదు విధముల నెగరోగమును మూడు భూటలలో మాన్పును. ఆనేక రాజు మటుంబములలో వాడబడిన గొప్ప ఖావధము. వెల రూ. 1-కి రు 2-4-0.

పంచాంగము

రాద్రసంవత్సరము. శ్రీపాదవారిది. అనేక ధర్మశాస్త్రవిషయములు కలవు. వెల 1-కి 0-2-0. నాలుగు ప్రతులకు తక్కువ వంతుబడవు. (1251) గంధర్వపార్శ్వనీ, రాజమండ్రి.

హాడర్ను ఫీలు, ఇంగండు

Printed and Published by K. Nageswara Rao, at the Andhra Patrika Press, / Thambu Chetty Street, Madras